

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Electione Prælatorum. Tit. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

Facta Electione canonicè, Electus debet consentire: Bonacina tract. 19 de elect. Pontif. qu. 2. in princ. num. 9. donec de consensu ejus constat, Cardinales ejus & suo nomine onniarectam ad gubernationem necessaria expediunt. Bonacin. ubi supra num. 10. & 11.

Nullam hæc Pontificis Electio requirit Confirmationem, Campan. 20 de divers. Jur. Canon. rubr. 9. lib. num. 57. Imò cum statim ab Electione verus sit Pontifex, & habeat administrandi Jus; Gloss. verb. & dispensandi. in can. 1. dist. 23. & ubi Archidiacon. num. 13. Bellam. sub num. 7. & 11. & 12. & Superiorem non habeat d. cap. licet. in fine. Flam. Paris. de resignat. Benefic. lib. 7. qu. 5. num. 1. & 2. confirmari nequit.

Post consensum præstitum, si non sit Episcopus, consecratur inter 21 Missarum solemniam ante hymnum Angelicum, & postea Ipse Missarum incipit solemniam, & perficit consecratus; potestque contra quam Episcopus; c. quod sicut. §. super eo. de elect. statim conferre ordines: Barbosa d. lib. & cap. num. 117. Si sit Episcopus, coronatur statim; & quidem olim præcisè per Cardinalem Episcopum Hostiensem; d. c. 1. dist. 23. assistentibus Cardinalibus Portuensi & Albanensi; hodie per Cardinalium Decanum, id est, inter Episcopos primum cum duobus aliis Senioribus. Barbosa d. loc. num. 116. cum seq.

Recipit Papa Pontificatum, & administrationem à die Electionis; 22 Extrav. quia non licet. ult. de sent. excomm. inc. commun. licet de stylo, qui est servandus, non incipiat Pontificatum nisi à die Consecrationis. Butr. consil. 43. in princ. Cardin. Tusch. tom. 6. lit. P. concl. 67. num. 1.

TITULUS VI.

De Electione Prælatorum.

SUMMARIA.

1. Prælati quibus modis ad Ecclesia regimen assumantur.	2. Electio Prælati quid.
	3. Quotupliciter sumatur.
	4. Quæ Utraque.
	H 2
	5. An

5. *An Beneficia Electiva omnia formam electionis exigunt.*
6. *Ad quem pertineat Electionis jus.*
7. *Collegium quomodo conservetur.*
8. *Qui possint eligere.*
9. *Qui prohibeantur Lege.*
10. *Qui ex naturali causa.*
11. *Quibus jus eligendi dari potest moribus.*
12. *An dare potest praescriptio.*
13. *Qualem eligere debent Electores.*
14. *Quid si elegerint minus dignum an tenentur ad restitutionem.*
15. *An ipse Electus.*
16. *Quando.*
17. *Quomodo puniantur Eligentes indignum scienter.*
18. *Quid si sciant tantum ex confessione.*
19. *Electio indigni quando nulla.*
20. *An poena, eligentibus indignum proposita, obtinent electione non secuta.*
21. *An quis sit indignus, probandum.*
22. *Et quidem ex Sanctionibus Canonis.*
23. *Crimina quae diffiniunt ista, qualia debeant esse.*
24. *Quae.*
25. *Irregularitas quomodo incurratur.*
26. *Qui prohibeantur eligi Lege.*
27. *Quae exigantur in Praelatis.*
28. *Qui prohibeantur, ad Praelaturas adspirare Natura.*
29. *An aetatis non potest peti dispensatio.*
30. *Qui prohibentur eligi propter mores.*

31. <i>Qui moribus.</i>	45. <i>Quomodo celebretur Electio.</i> (um.)
32. <i>Quid præcedere debeat Electionem.</i>	46. <i>Quomodo per Scrutinium.</i>
33. <i>Mors & sepultura Prælati expectanda. De honestate.</i>	47. <i>Ad Scrutatorum ordinationem qua requirantur.</i>
34. <i>Facienda electio intra menses aut tres, aut sex.</i>	48. <i>An ad Scrutandum assumi possunt Extranei.</i>
35. <i>Quando currere incipient.</i>	49. <i>Quod Scrutatorum officium.</i>
36. <i>Quomodo computentur.</i>	50. <i>Quid si plures facta electiones.</i>
37. <i>Quomodo mensum dies.</i>	51. <i>Quid si vota & merita sint paria.</i>
38. <i>Quæ preparatoria Electionis post sepulturam Prælati, à Canonicis presentibus facienda.</i>	52. <i>Electio facta quomodo debeat pronuntiari.</i>
39. <i>Citandi Eligendi jus habentes.</i>	53. <i>Quid sequatur Electionem factam per Scrutinium.</i>
40. 41. <i>Quomodo.</i>	54. <i>Per Compromissum quomodo fit Electio.</i>
42. <i>Quid sicutatus interesse Electioni nequeat.</i>	55. <i>Compromissarii an unum ex numero suo eligere possint & quando.</i>
43. <i>Quid si constituat Procuratores plures.</i>	56. <i>Compromissum an revocari possit.</i>
44. <i>Quid si Procurator ex ipso Collegio sit constitutus.</i>	

57. *Quid si Compromissarius intra tempus eligere negligat.* aliquando accedit Scrutinium: *Quæ melior.*
58. *Quid si elegerit, sed indignum.* 60. *Per Inspirationem quomodo fit Electio.*
59. *Formula Compromissarii dividitur ea.* 61. *Quomodo per Doctores dividitur ea.*

I **P**relati ad Ecclesiarum regimen, vel ad dignitates & beneficia plurimis assumuntur modis; Nempe per *Electiōnem*, de qua hoc; per *Postulationem*, de qua seq. per *translationem*, de qua inf. tit. de *translat.* per *Nominationem*, aut *Simplicem petitionem* & per *Collationem*; de qua tract. de *benefic. lib. 5. tit. de collation.* per *Præsentationem*, de qua d. tract. lib. 5. tit. de *præsent.* per *Administrationem*, de qua inf. tit. de *officio Vicarii*: aliosque de quib. vid. d. tract. lib. 5. & 6.

² *Electio* est alicujus personæ idoneæ ad prælationem, vel fraternali societatem, servatâ formâ, canonicè facta vocatio. *Hostiens. in §. Gloss. in rubr. de postulat. Pralat. in 6. & in c. 1. eod. tit. verb. vera postulatio. Tholos. synt. jur. univ. lib. 5. cap. 12. num. 18.*

³ Sumitur vel *proprie*, vel *improprie*. *Proprie* pro ea quæ consensu plurium per vota vel suffragia fit secundum canones: ut sumitur hic. *Improprie* pro ea quæ fit à Superiore solo, & vocatur *Collatio*. c. *Adrianus. cum seq. dist. 63.*

Illâ in simplicibus beneficiis locum non habet, sed in Dignitatibus & Prælaturis Ecclesiasticis, maxime quæ Jurisdictionem habent aliquam in Ecclesiasticas personas adjunctam; proptereaque electione factâ confirmatione Superioris indigent: *Gloss. in Clem. quia contingit. §. ut autem. de relig. domib. Tholos. de elect. cap. 4. num. 2.* Quæ ideo beneficia *Electiva*, (quæ hodie, propter reservationes Sedi Apostolicæ factas, sunt pauca. *Barbosa Juris Ecclesiast. univ. lib. 1. cap. 19. num. 43.*) nec ad alicujus dispositionem pertinere dicuntur: *Vallens. in parat. Decret. de Elect. §. 1. num. 4.* ut *Collativa* beneficia. *Clem. 1. de præbend. Gloss. in §. 1. ad verb. dispositionem. de reservat. in pragm. sanct. Rebuff. ad*

ad §. prefatiq. ordinarii. ad verb. dispositionem. de Collat. in Concord. fac. rext. cum Gloss. in c. cum in illis. 16. §. illis. de prebend. in 6.

Talia beneficia Electiva sunt Pontificatus, (de quo supra) Patri- 4
archatus, Archi-Episcopatus, Episcopatus. omnesque Collegiarum Ec-
clesiarum Præpositura; Nisi aliter ex fundatione, consuetudine, præscri-
ptione legitima, aut privilegio, obtineat. Vallens. d. loc. num. 4.

Omnia tamen beneficia Electiva formam Electionis non exi- 5
gunt; *quia propter. de elect. c. quam sit. eod. in 6.* sed tantum quando
Electio fit ad Cathedrales & Regulares Ecclesias, non si ad inferiores
dignitates; quarum Ecclesia non dicuntur viduata Pastore: *Rota de-
cis. 288. in novis. incipit. Major pars Dominorum.* Attamen in *decis.
242. in novis.* dicitur d. *constit. quia propter.* tam in Ecclesiis Episcopali-
bus & Abbatialibus, quam in aliis, in quibus est Populi cura, habere lo-
cum, si ibi electus præsit per modum capitis, & Prælat. *Tholosan. d. loc.
num. 2. in fin.*

Pertinet Electio ad Collegium, cui Pastor quaeritur: *can. congrega- 6
to. 16. qu. 1. c. Abbatem. cum seq. de elect. Sylvester verb. Electio. 1. qu. 1.
Garc. de benef. parte 5. cap. 4. num. 9.* Nisi obstat consuetudo aut privi-
legium, aut contraria Superioris voluntas; quamvis in ipso Collegio,
non extant nisi duo vel tres legitimi vocales; quia ad eos spectabit ele-
ctio; non tamen si fuerint minus quam duo. *c. 1. eod. Mascard. de pro-
bat. concl. 584. num. 3. Frater Emanuel. quest. regul. tom. 2. qu. 53. art.
11. in princ. Raynu. de voce Canonic. qu. 1. num. 3.*

Sed Collegio saltem in duobus constituto, totum Jus, aliis mor- 7
tuis, privatis, suspensis, vel excommunicatis, ad unum reduci, & in eo
conservari potest. *Gloss. in verbo pauciores. c. gratum. de postul. Prælat.
& verb. duo. in c. 1. de elect. Lezana. in sum. Quest. regul. tom. 1. cap. 15.
num. 6. & tom. 3. verb. Electio. num. 4. Seraphin. decis. 860. num. 7. &
decis. 1050. num. 5. Barbof. d. loc. num. 46.*

Eligere possunt omnes ii, qui vel pacto, vel privilegio, vel con- 8
suetudine hoc jus obtinuerunt. *c. 3. de caus. possess. & propr. c. ult. 16.
qu. ult. Hostiens. in §. quis possit. hic.* Nisi jure prohibeantur.

Prohibentur quidam, *Lege, natura, moribus. secund. l. cum Prætor.
12. §. non autem. ff. de judic.*

Lege

9 *Lege prohibentur. Primò* Prælati vivus successorem; puta cum effectu ut possit succedere; *ex concilio Antiocheno. can. 23. relato in can. 3. Episcopo non licere. 8. qu. 1. ex Concilio Papa Martini. can. 8. in can. Episcopo non liceat, ca. 8. qu. 1. in Synodo Romana. sub Pontifice S. Hilario. cap. 5. can. 4. pleriq. can. 8. qu. 1. can. 2. & 3. & per tot. caus. 7. qu. 1. Quia Ecclesiastica beneficia hæreditaria successione jure concedi non debent. can. 7. Apostolica. 8. qu. 1. c. fin. dist. 51. c. consuluit. de jure patronat. c. presentium. de filiis Presbyter. Ubi enim Præpositi capacitas & merita perpendi debent, ibi sanguinis non habenda ratio. Nisi aliter vel Lege concessum, vel ex privilegio receptum. ut in can. in Synodo. dist. 63. can. petiisti. 7. qu. 1.*

Non tamen prohibetur viventi tractare de successore, cum Collegio, eique commendare aliquem, *can. 1. & 2. can. Apostolica. 7. qu. 1. Potest & Papa cum Successore ita nominato dispensare, d. can. petiisti. Licuit & Coadjutorem sibi viventi eligere; dignitatemque deponere Episcopalem. c. 1. & 2. caus. 8. qu. 1. c. 1. de renunciat. in 6.*

Secundo. Nemo potest eligere seipsum; quia nec seipsum instituere, aut sibi dare beneficium potest; cum inter dantem & accipientem debeat esse differentia, *cap. fin. de instit. Nec quis potest seipsum præsentare ad beneficia sui patronatus. e. per nostras. de jure patron. Nec seipsum baptizare, cap. debitum. 4. de baptismo. ordinare. can. d. ditimus. 24. qu. 1. Cum nemo plurium simul & semel vices subire possit. c. presbyterus. 16. qu. 1.*

Tertiò. Qui sacris Ordinibus non sunt decorati. *Clem. ut ii. ubi Gloss. de atat. & qual. Concil. Trident. sess. 22. de reformat. qu. 4.* Si quis tamen vacationis tempore non sit initiatus sacris, susceperit verò Subdiaconatum tempore electionis, votum habebit; quia ut eo tempore sit habilis sufficit. *Gloss. verbo. constitutum in d. Clem. ut ii. & ibi Abb. num. 9.*

Quartò; Regularis non professus, vel Laicus conversus in Electione Præpositorum in monasteriis, Ecclesiisque Regularibus. *can. ex eo. 32. §. fin. de election. & ibi Anchor. num. 3. Sylvester verb. Electio. 4. num. 5. Castell. de elect. Canonic. Tholosan. de elect. cap. 7. num. 5. Barbosa de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 19. num. 49. & 50. Fr. Eman. quæst. Regul. tom.*

tom. 2. cap. 3. in fin. I. conclus. nisi ex privilegio, statuto, vel consuetudine habeant vocem conuersi. c. 2. de institut. Gloss. in verbo Electionibus. c. ex eo. §. in Ecclesiis. de elect. in 6. fac. text. in c. et si Christus de iurejur. in vers. Vos & conuersi. &c. Frideric. de Senis conf. 107.

Quintò; Qui ex ordine mendicantium ad ordinem alium transferunt, non habent, ibi in Electionibus vocem, licet habeant beneficium vel administrationem. Clem. c. de Regular.

Sextò; Ecclesiastica suspensione suspensi, cap. cum inter. 16. §. fin. de election. c. cum dilectus. ubi Gloss. de consuet. siue ab homine, puta Iudice, c. cum bona. de etat. & qualit. ordin. c. quia diuersitatem. §. de concess. prabend. siue à Jure; c. 1. cum aterni de re iudic. in 6. c. 1. de sent. excommun. in 6. sed nominatim denunciato; Laurent. de Perinis. de Prælato. qu. 2. cap. 5. §. 1. num. 32. Barbosa d. loc. num. 58. si modò suspensi sint ab officio & beneficio simul, vel ab officio tantum. Innoc. & Compstell. ad c. cum dilectas. de consuetud. vel saltem simpliciter; per c. si quem. de sent. excommun. vide tamen Gloss. ad c. illa quoq. 39. ad verb. canonicam in fin. de election. non si à beneficio tantum. Si enim eligere possunt. Gloss. in c. cum Vintoniensis. de election. Innoc. in c. sicut de cohabit. Cleric. & mulier. Licet electio competat ratione beneficii à quo suspensi. Cum Electio non sit fructus beneficii; ut vult Tholos. de elect. d. cap. num. 7. sed actus illius officii spiritualis, cui est, beneficium annexum. Gloss. in c. cupientes. §. caterum in. & ibi Gemin. de elect. in 6. Suar. de censib. tom. 5. disp. 27. sect. 2. num. 34. vid. Barbof. d. loc. num. 58. Regulares item suspensi à diuinis, eligere possunt, Electio enim in iis pendet non ab Ordine, sed Regularitate. S. Congreg. Concilii sub die 7. Septemb. anno 1628.

Septimò. Excommunicati majori excommunicatione, utpote quibus cum aliis communicare non licet, c. 11. qui. 15. in fine de sentent. excom. in 6. non minori. c. illa. 39. de elect. Quia hæc communione hominum non privat. vide inf. de excommun. vide & c. illa quotidiana de elect. c. constitutus. de appellat. c. fin. de Cler. excom. ministr. Squillante de oblig. Cleric. part. 3. num. 98. Barbosa d. loc. num. 56. Zaf. de elect. num. 7. & 13. Tholosan. d. loc. num. 8.

Hinc dubitari solet, utrum unus aut aliqui Excommunicati, aliorum

orum suffragia faciant nulla. Distinguendum; Utrum admissi fuerint *ignoranter*, an *scienter & voluntarie*. *Priori casu*; Dicimus quod non; ex regula, quæ habet; *Non vitari utile per inutile. c. utile non. 37. de reg. jur. in 6.* Quod facit textus in *c. cum Wintoniensis. 25. de elect.* ubi aliquorum inhabilitas non irritat aliorum suffragia. Nisi eligentium numerus sit certus, quorum omnium requiratur consensus; tunc enim excommunicatio unius electionem faceret irritam, quia faceret deesse numerum requisitum. *c. ad probandum. 24. de sent. & re judic. & c. super. 23. de offic. jud. deleg.* Nam uti unius ex eo numero dissensus invalidam poneret electionem, quia faceret omnium consensum non adesse; ita & consensus nullitas, quæ facit non adesse requisitum numerum. Erit autem decisio superior vera, si aliàs stet pro una parte sufficiens eligentium numerus, ut, demptis excommunicatis, major Capituli pars sit pro ista. *Altero casu* electio videtur esse nulla, *per e. illa 39. de elect. & ibi Abb. num. 7. & c. fin. num. 6. de probat. & per c. Messana. 56. de elect.* ubi electio per Clericos & Laicos facta habetur irrita; & *d. c. cum super. 23. de offic. jud. deleg.* ubi decretum ab habili & inhabili dicitur nullum. Accedit quod voluntarie admittentes inhabilem videantur jure suo uti nolle, & se facere inhabiles: Sed contrarium videtur posse responderi: Nempe Electionem aliorum esse validam; Licet enim peccarint hi admittendo istos, non tamen privandi idè eligendi potestate, cum nullo sit cautum jure. Et licet communicantes eum excommunicatis, in minorem incidant excommunicationem; *c. si Apostoli 16. c. excommunicatos 17. c. cum excommunicatio. 18. in c. qui communicaverit. 19. c. cura 10. can. ad mensam. 24. caus. 11. qu. 3.* non tamen ista, *ut dictum*, eos ab eligendo repellit. Ut ab aliis facta electio sit dicenda valida, excommunicati consortio nihil ponente contra substantiam electionis. *Zæf. comment. ad decret. de elect. num. 8. & 9.* Nec repugnat *d. c. cum super. 23.* Quia actus, de quo agitur, ibi pendet ab omnibus, ut sic junctus inhabilis ponat ejus nullitatem. Nec obstat, *d. c. Messana.* Nam ibi hoc ita statutum in eorum, qui contra canones *c. quisquis. & ibi Gloss. de elect.* laicis id juris permittebant, odium; ita ut extendi non debeat.

Prior tamen opinio, quia communis, in praxi videtur servanda; facit

facit pro ea textus in *d. c. fin.* ubi ex eo quod communitas, cum majoribus & juratis, quos sciebat excommunicatos, constituisset procuratorem, irrita dicitur constitutio. Quod idem ex rationis paritate dicendum in Electione Prælati. *Zaf. d. loc. num. 9.*

Quod quidem omnino procedit, in *excommunicato nominatim*, vel notario Clerici percussore: *Extrav. ad vitanda scandala Martini V. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. Petr. Gregor. Tholos. de elect. cap. 7. num. 8. Casellin. tract. de elect. cap. 5. num. 16.* Sed an idem procedat in *Excommunicato tolerato*, questionis est. Quod videtur dicendum propter textus in *can. audivimus. 24. qu. 1. c. adversus. de immunit. Eccles.* ubi excommunicatio vel sententia lata ab excommunicato dicitur invalida. Ratio est in jurisdictionis defectu: *fac. si is cui. de offic. jud. deleg.* Eaque opinio juxta jus antiquum, vera est in *excommunicato notorio*. Nam aliud, ut mox dicitur, in *oculto*. Ad jus novum quod attinet, verior est opinio, *excommunicati licet notorii, tolerati tamen, subsistere actus, etiam publicos: Mar. Alter. de censur. tom. 1. lib. 2. disp. 5. cap. 2. vers. aliter tamen.* Ratio est; Quod juxta *Extrav. Martini V. ad vitanda.* possit communicari cum excommunicato quocunque citra poenam, denuntiatio & notorio Clerici percussore excepto. Introductum hoc, ut succurratur conscientis timidis, & animarum evitentur pericula: ut cum possimus cum tali communicare etiam in Sacramentorum perceptione, debeant & acta ejus esse valida, atque ita & tenerè ejus electio, & similia. Frustra enim licitum esset communicare cum tali, si non valerent acta. *Navarr. in summa cap. 27. num. 7.* Nec quid facit, quod ab officio & beneficio sit suspensus; ut videatur agere posse nihil, quæ eorum competuntatione; inter quæ est *Electio*: Nam hoc est verum, quatenus ea exercet licitè quoad se, non etiam quoad alios. Ut licet ipse se ingerendo, & suffragium dando peccet, nihil tamen hoc noceat electioni; cum quamdiu non rejicitur, sed toleratur, licet jurisdictione sit privatus, Ecclesia suppleat seu conferat ad talem jurisdictionis actum. Nec etiam facit, quod dicta Extravagans noluerit aliquem excommunicato tribuere favorem, cum quod electio & alii sustineantur actus, non tam sit ob favorem excommunicati, quam fidelium. *vid. Covarr. ad c. alma. p. 1. §. 7. num. 9. Zaf. d. loc. num. 10.*

Quæ dicta de excommunicato tolerato, multò magis dicenda de occulto, antiquo etiam jure inspecto. Ratio est; Quia cum aliquis munus exerceat publicum; in eoque sustinetur, occultus defectus, non afficit illius actus, qui ex Reipublicæ sunt iudicandi interpretatione validi; *fac. l. Barbarius 3. ff. de offic. Prætoris. Zæf. d. loc. num. 11.*

Eadem statuenda de excommunicato denunciato quidem, sed ignorato; quod scilicet electio, & alia ejus acta sint valida; cum licet alibi sit nominatus & publicus, in exercitii tamen loco habeatur pro non excommunicato; ut sustinenda sint ejus acta, necessitate & utilitate publicâ ita postulante: quod & antiquo juri, in hoc non mutato, (quo vitandus erat tantum excommunicatus notorius) consentaneum. *Abbas in c. ad nostram. num. 13. de jurejur. Zæf. d. loc. num. 11.*

Octavo prohibentur secundum sententiam eorumdem, eligere Interdicti interdicto Ecclesiastico; *c. cum inter. de elect.* & qui in loco interdicto officia celebraverunt divina, *c. si quis Presbyter. de sentent. excommunic. c. 1. de postul. Prælat. c. is qui. §. is verò. de sent. excomm. in 6. Sylvester. verb. interdictum. c. qu. 2. §. secundum.* absque privilegio speciali. *d. c. is qui. Navar. in manual. cap. 27. num. 187. Sigismund. à Bononia. de elect. dubit. 68. num. 1.* Rectius tamen statuitur eos non prohiberi, cum effectus interdicti tantum pertineat ad privationem officiorum divinarum, Sacramentorum quorundam, & sepultura Ecclesiastica, sub quarum nullo continetur juris eligendi privatio; quæ cum satis, poena non est inferenda sine canone. Facit quod interdictum non privet beneficio, ejusque administratione, ad quam spectat Electio, sed potius fructus beneficii, qui interdicto salvi sunt. *Zæf. d. loco, num. 16.*

Nonò, hæretici; *can. fin. 9. qu. 1.* quia & ipsi excommunicati. *c. excommunicamus. de hæretic.*

Decimò; Qui scienter elegerunt indignum, aut postularunt, potestate eligendi eâ vice privantur, & eorum ipso jure cassatur electio, non autem si nominaverunt tantum. *c. cum in cunctis. §. Clerici. c. cum Vintoniensis. c. scriptum. de election. c. perpetuo. eod. in 6. Molin. de primog. lib. 2. cap. 4. Stephan. Grat. discept. forens. cap. 58. num. 11.*

An quis præsumatur indignum elegisse scienter, iudicis relinquitur

tur arbitrio, *Aloys. Riccius. in praxi aurea. resolut. 441. num. 3. num. 9. post Pelaez. de major. part. 1. qu. 19. à num. 1. si enim electus semper fuit in eadem civitate & loco, in quo eligens, ut id illum seivisse sit verisimile, quod scienter illum elegerit est præsumptio, si verò is electus absuit, vel sic errabit secretò, ut probabile sit ignorasse electum, præsumendum erit ignoranter eum elegisse. Sigism. à Bononia de election. dub. 61. num. 4. & 12.*

Indignus hic est, qui habet defectus personæ expressos in d. c. cum in cunctis. §. Clerici. ibi Panorm. num. 6. & in c. cum inter. il. 1. num. 15. eod. Garcias de benef. part. 7. cap. 12. num. 84. Sigism. à Bononia d. tract. dub. 61. num. 11.

Verum scienter indignum in electionibus nominantes, propter suffragium in scrutinio præstitum, nequaquam, licet peccent, privantur electione. *c. perpetuo. 7. de elect. in 6. Nav. in c. pœnit. num. 22. de pœnit. dist. 1. Laymann. in quest. canon. de Pralat. Eccles. elect. qu. 77. Barb. d. lib. & cap. num. 71.*

Hinc patroni Ecclesiastici, (qui eligere dicuntur. *Barbosa d. lib. & cap. num. 72. per Gonzal. ad 8. reg. Cancell. gloss. 19. num. 2.*) eo præsentandi jure privantur modo, quo de eligentibus diximus supra. *Guid. Papæ decis. 62. p. 2. Riccius in collect. decis. collect. 1029.* Patroni Laici scienter præsentantes indignum, jure præsentandi pro ea tantum privantur vice. *Rochus de jure patron. verb. honorificum. num. 15. Barbos. d. loc. num. 74.* Scienter beneficium indigno conferens, conferendi potestate privatur. *Rebuff. in praxi benefic. tit. pœna contra Collator. indignis indign. confer. num. 1. & beneficium incapaci collatum propter Collatoris negligentiam devolvitur ad Superiorem. Innoc. in c. cum in nostris. num. 1. vers. sed si talis electus. de concess. præbend. & ibi Joan. Andr. num. 4. Abb. num. 22.* Nec tamen collatio facta indigno per Vicarium præjudicat Episcopo; *Rebuff. in praxi benef. tit. forma Vicariatus. num. 140. Sbroz. de vicario Episcopi lib. 3. qu. 27. nec factum procuratoris, ad præsentandum constituti, domino. Barb. d. lib. & cap. num. 77.*

Undecimò; Eligere prohibentur, recipientes ad Ecclesiam postulatum tanquam institutum, vel administratorem, antequam admiffa fuerit postulatio. *c. bona. il. 1. de election.*

Duodecimò; Laicis sive solis, (quod neutriquam licuit, adeò ut Concilium Trident. *sess. 23. cap. 4. in fin.* velit à populo & seculari potestate vocatos atque institutos haberi ut fures, & latrones, per ostium non intrantes) sive simul cum Clericis eligendi potestas est nulla, adeò ut consentiens electioni per eos de facta hoc ipso sit inhabilis. *c. quisquis. 43. c. Messana. 56. de electione.* Nihil faciente consuetudine, aut præscriptione in contrarium; cum requirat possessorium, cujus hæc in materia Laici sunt incapaces, ut nec possit is concedi per capitulum. *c. sacrosancta. 51. eod. Zaf. eod. num. 22.* Non tamen improbat consuetudo, ut electio perfecta præsentetur patrono. *c. cum terra. c. sacrosancta. 51. c. cum universis. eodem.*

Decimo tertio. Eligendi potestate propter commissum delictum privati; Nam quoad eam pro mortuis habentur, eaque ad non delinquentes devoluta censetur: *c. bonæ memoriæ. il. 1. c. cum Vintoniensis. eod. Ant. Rag. de voce Canon. in Capit. qu. 30. ex num. 13.* Nisi & illi deliquerint; tum enim electio devolvitur ad Superiorem. *Gloss. in verb. ad nos. in d. c. bonæ memoriæ. & ibid. Joan. Andr. col. ult. num. 58. vers. in Gloss. ult. Innoc. num. 9. verb. ad nos Hostiens. num. 31. super verb. pariter. Abb. num. 33. vers. in secunda.*

Decimo quarto; Voto suo renuntiantes, postquam renuntiatio à Superiore acceptata; interim poenitere & eligere possunt: *c. Ecclesia vestra. ubi Gloss. & Abb. eod. Sigis. à Bononia de elect. parte 1. cap. 2. dub. 25. num. 8.* Imò & ad eligendum compelli possunt, si ex renuntiatione damnum commune, sive præjudicium, monasterium, religio, vel Ecclesia pateretur. *Abb. in c. quia propter. num. 4. eod. à Bononia d. dub. 25. num. 6. & 7. Castellin. de elect. cap. 5. num. 22.*

Decimo quinto; Potestate eligendi privantur, qui intra tempus ad eligendum statutum non elegerunt; nisi impediti fuerint impedimento legitimo, *c. ne pro defectu. eod. c. quamquam. eod. in 6.* Quod & intelligendum de Compromissariis ad eligendum intra tempus, non eligentibus dictum. *c. si compromissarius. 37. eod. in 6.*

Currit tempus eligendi statutum à Canone; (id est, *trium mensium* in Ecclesiis Cathedralibus & Regularibus; *c. ne pro defectu. eod. sex mensium* in minoribus dignitatibus sive beneficiis. *c. nulla. de concess. prebend.)*

præbend.) etiam illis Electoribus, quibus, ne sine licentia Superioris eligant, interdicitur, & mora imputatur illis, cur eligendi licentiam à Superiore non impetraverint. *c. fin. & ibi Gloss. eod.*

Devolutio Electionis aliquando ob Electorum culpam fit ad Electores alios, qui non existunt culpabiles, aliquando ad Superiorem proximum; non ascendit immediate ad Pontificem. Aut enim in culpa est Capituli pars, aut Capitulum totum. Primo casu ad non culpabiles, quamvis pauciores, *c. 2. ubi Gloss. de postul. Prælat. cap. bonæ memoriæ il. 1. c. Vintoniensis. de elect. Gloss. in c. si forte. dist. 65.* imò tantum unus; *c. quasi sit. de iis que sunt à majore parte Capit. ut & supra dictum.* Secundo casu in culpa distinguendum: Aut enim Capitulum totum privatur jure eligendi ideo, quod non elegerit intra tempus statutum, & devolvitur Electio ad Superiorem proximum, *d. c. pro defectu.* Aut privatur eà ob causas alias; & ad solum Pontificem fit devolutio in Ecclesiis Cathedralibus: in inferioribus ad proximum Superiorem. *d. c. cum in cunctis. Gloss. in c. innotuit. eod.*

Decimo sexto; Simoniacè eligentes nihil agunt, & ultrà omnibus privantur beneficiis. *c. per inquisitionem. eod.*

Decimo septimo; Pluribus Electoribus per diversa vota divisim, eligere dicitur major & sanior pars; non minor: *c. Cumana. c. congregatio. ubi exceptio. c. scriptum est. 40. c. licet. eod. fac. l. quod major pars 13. ff. ad municipal. l. 3. & 4. ff. quod cujusq. univers. l. 3. ff. de decreto ab ord. faciend.* Adeò ut nequidem minoris partis electio firmari possit, per sequentem ex majore parte accedentium consensum. *c. auditis. 29. eod.*

Exceptà Pontificis electione, de qua supra; major pars colligitur ex vocum numero; *c. licet. 6. eod.* in quo etiam de Jure veteri, *c. cum in jure peritus. 33. eod. arg. l. plane. ff. quod cujusq. univ. non novo; d. c. Cumana. & computatur vox ejus qui ex numero Electorum eligitur. Petr. Gregor. de elect. d. cap. 7. num. 14.*

Decimo octavo; Electores legitimi non sunt qui eligunt coactè; quia ut valeat eorum electio, in suffragiis debent esse liberi; *c. ubi periculum §. ceterum. de elect. in 6.* nec ex voluntate aliorum, etiam patroni, pendere, non obstante consuetudine contraria. *c. cum terra qua. 14. eod.*

Decimo

Decimononò; Non eligunt Canonici Supernumerarii; nisi forsitan per consuetudinem, aut ab aliis admittantur spontè: *Gloss. & Bald. ad c. cum Martinus. de constit.*

Vigesimò; Episcopali cathedræ, Clero & Christianis subditis carenti, ut contingit in occupatis per Turcas, Episcopum eligit solum Pontifex, aut potestatem habens ab Eo. *Clem. plerisq. 5. de election.*

Vigesimo primò; Sunt & aliqui qui eligere non possunt sine Superioris licentia. *c. fin. de election.*

10 Ex *Naturali causa* & impedimento eligere non possunt; *Primò* Impuberes. *c. ex eo quod. 32. in princ. de elect. in 6. Tiraquel. de iure mariti. Gloss. nova. num. 8. Barbof. de offic. & potest. Episcopi. part. 1. tit. 1. cap. 3. num. 19.* Quia Eligentes debent esse ætatis matura & consilio præditi: *Castellin. de elect. canon. cap. 5. num. 1.* Eadem ratione *secundò* ab Electionis suffragiis removentur mente capti & furiosi, quamdiu durat furor: In dilucidis intervallis admittuntur: *Gloss. ad d. cap. ex eo, ad verb. discretionem. & ibid. Philip. Francis. de elect. in 6. fac. c. nec is. §. cum itaq. l. 5. qu. 1. c. cum dilectus. de success. ab intest. c. fin. de success. ab intest.*

11 *Moribus* & consuetudine dari potest eligendi jus iis, qui non habent: *c. dilectus. 8. de consuet. c. Cumana. 50. de elect. c. cum Ecclesia. de causis posse. c. Abbate de verbor. signif.* Potestque Canonorum creatio ad solos pertinere Canonicos, puta ad solum Capitulum. *c. cum Ecclesia Vulturnana. 31. de Electione Petr. Gregor. de elect. cap. 8. num. 3.*

12 *Dat & præscriptio* jus eligendi, & sufficit Eligentes esse in quasi possessione. *c. querelam. 14. de elect.* *Præscriptio* puta *annorum quadraginta*; ut *conclud. Innoc. & Joan. Andreas. ad c. de quarto. de præscript.* Cum & Jus conferendi beneficia mutari possit hac possessione, ut regularia secularia, & secularia efficiantur regularia; si per seculares vel regulares per tale tempus teneantur beneficia. *c. cum de beneficio. 5. de præbend. in 6. & ibi Gloss. Bald. ad l. 2. ff. de servitut.*

Debent autem præscribentes *titulum* allegare & *causam*, si quidem Jus Commune iis resistat. *ut in c. 1. de præscript. in 6. l. si ve possidetis. C. de probation. vel probare consuetudinem, quam defendunt. c. constitutus. de elect.*

Porro

Porro ad obeundam Ecclesiæ curam & sollicitudinem honores-
que Electores legitimi eligere debent *melio-rem & utilio-rem*; *c. constitu-*
tus. 46. in 2. de appellat. can. 15. licet. 8. qu. 1. & idoneum, nec ulla ca-
nonica constitutione reprobatur, *c. obitum. dist. 61.* & quidem olim,
unum de gremio ipsius Ecclesiæ; *c. cum inter Canonicos. cum dilectus.*
de electione. postea & aliundè. Gloss. verb. aliam. in d. c. cum inter Cano-
nicos. Sylvester de benef. parte. 3. qu. 23. num. 2. Navar. consil. 6. num. 1.
Zerola in praxi. Episc. part. verb. beneficia. §. 8.

Melio-rem & utilio-rem hic intelligimus secundum quid, non abso-
lutè: Nempe cum qui sit bonus & Ecclesiæ utilis, & muneri ad quod
eligitur, idoneus: *ut tractat. Rebuffus ad titul. de election. derogat. ad*
verbum idoneorum. in Concordat. & Gloss. ad d. c. constitutus. 46. Licet
enim alius eligi possit utilior & doctior; sufficit tamen electum esse
idoneum, quia in Prælato scientia toleratur sufficiens, *c. cum nobis. de*
elect. & sufficit quod non sit malus; c. dudum de presumpt. can. 33. mo-
nasterium. 16. qu. 7. neque erit idèò recusandus, quod non sit ita doctus
ut Salomon. can. licet. 8. qu. 1. fac. can. 1. dist. 65. Rationem reddit D.
Thomas. 2. 2. qu. 63. art. 2. ad 3. Quia aliàs electio vel presentatio
omnis pateretur calumniam, dareturque locus penè infinitis litibus, si
prætextu omissi dignioris revocari permitterentur electiones. *Navarr.*
de Simon. conf. 6. num. 1. Quod neque tolerandum, neque convenire
Reipublicæ Christianæ testantur Jura. *de quib. Covarruv. in reg. pecca-*
tum. parte. 2. §. 7. num. 4. & seq. Molina de primog. lib. 2. cap. 5. num. 47.
Nisi quando per concursum & oppositionem facienda beneficii pro-
visio. *Barbosa de jur. Eccl. lib. 1. cap. 19. num. 137.*

Sed hic quæritur, an *Eligentes & Conferentes* teneantur omisso
digniori ad *restitutionem*; Dicendum; esse verius, eos nec teneri Ec-
clesiæ, nec *Omisso*: Non *isti*; quia non nocuerunt Ei, cum de idoneo
provident ministro; non *huic*, quia ante electionem nullum habuit
jus vel ad rem, vel in re; cum id eidem quærat per electionem.
Navarr. in manuali. cap. 17. num. 72. ante quam nihil juris habet, quod
prætendat. *Covarr. d. §. 7. num. 6. Lessius de Just. & Jure lib. 2. cap. 34.*
dubio 15.

Similiter *Electus* non tenetur ad aliquam restitutionem *Digniori.* 15

K

Quia

- Quia Eum nullo privavit jure, cum nullum habuerit quaesitum; nec ullam ei intulit injuriam. Nam si qua illata, illa est per eligentes illata; Quorum suffragiis Electus consentiens, non potest dici peccasse, tanquam consentiens peccantibus; cum ejus non sit, propria discutere & dijudicare merita. *Lessius d. loco. n. 76. Zæf. in comm. de elect. n. 46. & 47.*
- 16 Aliud est in eo qui fraude impedit aliquem, quo minus eligatur: Quippe hic tenetur ad *restitutionem*, quando avertit Jus quaesitum; Quia cum causam damni dederit injusto, id ipsum refarcire tenetur; ex communi regula. Quomodo, cum necdum firmum jus ante electionem sit acquisitum, verius est, ex sapientis arbitrio satisfactionem esse injungendam impediendi; *Qua de re plenius infra tit. de prebend. V. Covarruv. ad c. reg. peccatum. part. 2. §. 7. num. 8. Navarr. d. c. 17. num. 69. cum seqq. Petr. Navarr. de restit. cap. 7. Zæf. d. loco. num. 48.*
- 17 Indignum Eligentes scienter, praterquam quod graviter peccent, præcipue si agatur de animarum cura; & teneantur ipsi Ecclesiae ad damni restitutionem; *c. fin. de injur. atque insuper inducere Electum, ut dimittat Ecclesiam; privantur ipso jure suffragio pro ea vice; ut dictum supra; suspenduntur, non ipso jure, sed per sententiam; c. cum in cunctis. §. Clerici. de elect. per triennium à beneficiis Ecclesiasticis; d. c. cum in cunctis. §. Clerici. quæ scilicet in ea habent Ecclesia, quam per electionem talem offenderunt: non quæ in alia; ne pœna excedat culpam. c. si Compromissarius. 37. in fin. eod.*
- Quæ suspensionis pœna eos etiam tenet, qui personæ dignæ electionem aut provisionem infringere & confirmationem impedire conati sunt temerè. *d. c. si compromissarius. 27. Zæf. d. loc. num. 51.*
- 18 Sed quid, si quis indignum tantum sciat ex confessione sola? Dicendum, Istius scientiæ quidem non haberi rationem; non posse tamen, nec debere eligentem tali suffragari. Quia contra conscientiam ageret; *c. 2. de off. jud. ord.* Quia Confessarius solum obligatur ex sigillo, ad personam sibi confessam non manifestandam, ergo tacita & non manifestata persona poterit notitiâ ex confessione relicta uti ad bonum commune, & bonum proximi, & bonum ipsius contentis. *Sylvester verbo Eucharistia. 3. qu. 5. §. 5. Ledesma de pœnit. dub. 32. conclus. 7. ad med. Navarr. in c. pœn. num. 146. de pœnit. dist. 6. & ibi Turrcrem. art. 1. num.*

num. 10. Rebuff. in c. omnis utriusq. de pœnit. & remiss. §. suscipiens reverenter. vers. octavo non debet. Fr. Emanuel. Quæst. reg. tom. 1. cap. 68. conclus. 6. num. 6. Et hoc citra peccatum, quia alteri munus quod ambit, non debetur, nec istud acceptare potest citra animæ detrimentum. Zæf. d. loco. num. 52.

Electio de indigno facta ipso jure est nulla: siquidem indignitas ex literarum, morum gravitatis, ætatis, natalium defectu, resultat: *d. cum in cunctis. 7. c. innotuit. 20. in fin. de elect. c. congregato. 53. in fin. eod. & ibi Gloss. verb. literatura.* Quia talis intentioni Ecclesiæ nequit satisfacere.

Non tamen Eligentes indignum, aut indignus electus, digno præterito tenentur ad restitutionem: ex eo, quod obligatio ad restituendum præsupponat ablationem ab eo, cui est jus vel in, vel ad rem: neutrum est omisso, cum agatur de Justitia distributiva. Nam beneficia Ecclesiastica, cum sint potius stipendia & laborum merces, quàm bona communia, in eorum distributione peccatur quidem per distribuentes contra officium commissum, non tamen ulli teneri possunt ad restitutionem; quam Ecclesiæ cujus jus violatum præponendo ei indignum, *c. tales. dist. 23. Felin. in c. si quando. num. 13. de rescript. Palat. in repet. c. per vestras. de donat. int. vir. & uxor. not. 2. §. 26. num. 11. Roder. à Cuccha. in comment. ad d. c. tales. non alterius, cui jus non potest dici ante electionem quæsitum. vide Navarr. in summa. cap. 17. num. 69. cum seqq. Covarr. d. l. §. num. 2. Molina de jure primog. lib. 2. cap. 5. num. 58. Valer. de differ. inter utrumq. forum. verb. electio. differ. 1. num. 2. Less. de just. lib. 2. cap. 34. dub. 15.*

Sed quid si ex votis indigno præstitis non fuerit secuta electio; an nihilominus eligentibus indignum proposita obtinent pœnæ? Dicendum de Jure antiquo, quod sic; *d. c. cum in cunctis. 7.* quia quantum ad Eligentes delictum fuerit completum: Rigor tamen ejus mitigatus, *per c. perpetuo. eod. in 6.* saltem quoad eligendi potestatem eâ vice: ut maneat eis electio salva; ex ratione, quod non habuerit, prævalentibus suffragiis aliorum, eorum conatus effectum.

Habent tales læsam conscientiam, ut justè metuant divinam & Apostolicam ultionem. *d. c. perpetuo. 7. in fin. eod. in 6.*

Quantum ad poenam suspensionis à beneficiis, jus antiquum non videtur mitigatum; ut etiamnum obtineat. *Zæf. d. loco. num. 57.*

Loquuntur autem Canones de eligente, aut consentiente in indignum *scienter*; c. *cum Vintoniensis. 25. eod. d. c. perpetuo.* sed quid dicendum de *ignorante*? Distinguendum: An fuerit ignorantia *invincibilis*, rem esse manifestam; quia tunc nulla commissa poena: uti & non disputandum, si fuerit *adfectata*; quia adequatur scientiæ; quæ cum ponat delictum, merito illud poena sequitur. An verò fuerit *non omnimodo invincibilis*, sed aliquo modo voluntaria; & tunc videri eligentes non excusari à culpa, aut poena: Probabile tamen, nec eo casu incurri poenam; nisi interveniente dolo & malitia; ut posita ignorantia, licet ea potuisset vinci, & culpa non cesset, à poena tamen sit admittenda excusatio; nè dictio *scienter* in textu posita operetur nihil. Quò facit, quod poenæ sint potius mitigandæ, nec facile inducendæ. *Zæf. d. loco. num. 58.*

An quis electione sit *indignus*, est *probandum*; ad quod & famina & Laici admittuntur; eorum tamen non statur testimonio, si tantum de fama & auditu deponant. c. *tam literis. de testib.*

Dignus & idoneus præsumitur quisque, ut nec provisio in apposita Clausula; *Si idoneus videatur*; oneret provisum in probatione probandi se esse idoneum; quia præsumitur talis: c. *fin. de presumption.* quamvis clausula omiſſa intelligatur semper. c. *cum adeo. de rescript. l. ut gradatim. ff. de muner. & honor.*

22 Probatio itaque in contrarium est exhibenda asserenti non idoneum; & quidem ea quæ ex sanctionibus constare potest canonicis; si quid in eligendo inveniatur contra prohibita. *can. nam concupiscentiam. de constitut.*

Sanctiones Canonice quadam diffiniunt *crimina*, quorum sive consci, sive rei; conscendere ad Ecclesiasticorum beneficiorum dignitates non possunt legitimè: consci deſiciuntur aliquando ab illis: c. *i. dist. 83.* Ideò nec eligi possunt hiſce de criminibus accusati, & in reatu existentes, vel contra quos sit inquisitio de his. *Petrus Braxius in director. de election.* Quia ut in c. *omnipotens. 4. de accusat.* est scriptum; *Valde grave est, ut vir, de quo tanta nunciatur ante discussionem & dis-*
quisi-

quisitionem honorentur. Debent enim prius se expurgare ab iis à quibus gravata censetur eorum opinio & fama: *cap. 3. dist. 83. cap. fin. de testib.* Oportet enim electum in Prælatum esse sine crimine; *D. Paulus ad Titum. cap. 1. vers. 5.* & irreprehensibilem. *D. Paulus ad Timoth. 1. cap. 3. can. fin. dist. 25.* id est, nullâ morderi delicti conscientia.

Crimina hæc debent esse *manifesta*, & talia ex quibus in subditos²³ & alios permearet scandalum; *Occulta* etenim, si de iis facta pœnitentia, non impediunt secundum sententiam communem, promotionem. *Gloss. in d. can. fin. dist. 25.* Ab ea recedit Joan. Andreas; eique suffragari videtur: *can. de his. dist. 50.* Distinguit Tholosan. *de elect. cap. 9. num. 2.* dicitque ob occultum crimen grave moneri potest confitens ab eo qui audit exomologesim, pœnitentiam imponendo, & nè altiorem ascendat ordinem monendo: at prohiberi non potest. *c. ex tenore. 4. de tempor. ordin. c. fin. eod. c. si Sacerdos. de off. ordin. c. si tantum. c. placuit. 6. qu. 2. c. cum omne. c. si illud. de consecrat. dist. 2.*

Enumerantur ex Concilio Toletano *4. cap. 8. & can. qui in aliquo.*²⁴ *dist. 51.* & crimina quædam & alia, nè quis eligi possit impediencia; ut *si infamis, si hereticus, si in hæres baptizatus, si publicè egerit pœnitentiam, si ceciderit semetipsum, si bigamus, si corruptæ maritus, neophytus, laicus, literarum imperitus, si dignitatem ambitu vel largitionibus tentaverit consequi, &c.* ex quibus explicabimus pauca. *Tholosan. d. loc. num. 2. in fin.*

Primum *Ambitio* est, (id est, honorum & dignitatum Ecclesiæ præter modum concupiscentia) quæ ex Lege Canonica suspecta & propterea prohibita. Tantum enim ab ambitu Prælati debet esse remotus, ut quaratur cogendus, rogatus recedat, invitatus effugiat, & sola ipsi suffragetur excusandi necessitas: Profectò enim sacerdotio est indignus, qui non fuerit ordinatus invitatus; *c. displicet. 23. qu. 4. can. in scripturis. 8. qu. 1. l. si quemquam. 30. C. de Episc. & Cleric.*

Hinc prohibitum, nè quis, jam Episcopus eligatur in alium Episcopatum vacantem, vel Archi-Episcopus ad Episcopatum, sine dispensatione: *c. fin. de translat. Episc. c. 1. de Cleric. non resident.* Item, nè qui habet beneficium, ad aliud eligatur sine dispensatione. *c. dudum. in 2. de election. c. execrabilis. S. qui verò. de præbend. in Extrav. Joann.*

XXII. l. monasteria. 20. C. de Episc. & Cleric. Nè in Episcopum eligatur Cardinalis: c. bona memorie. il. 2. de postulat. Pralat. Nec valet electio illius, qui ante electionem suam ei adhibuit consensum, c. postquam petiturum. 46. de electione. Non valet ea, quæ facta adhibito prius cum eligendo vel cum eius amicis colloquio: c. per inquisitionem. eod. Nec eius electio in Abbatem, qui Monachus factus est cum promissione, quod futurus esset Abbas: cap. cum ad nostram. 37. c. cum officii. 38. eod. Nec valet dispensatio per Abbatem vel Superiorem Monacho indulta, ut possit consentire electioni de se faciendæ. Clement. fin. eod.

Secundum Crimen, impediens ne Electio sortiatur effectum, est *Simonia*; quæ & eam committentes, ineligibiles facit, ut & pactiones cum eligentibus vel aliis incuntes. c. super eo. 12. de elect. l. si quemquam. C. de Episc. & Cler. §. 1. vers. sed neg. pecuniis. Novel. 6.

Deponuntur ergo Electi Simoniacè, & per Simoniam ingressi beneficium amittunt. can. insinuatum. 13. de Simonia.

Simonia censetur committi, cum quis ex Electoribus Electo contradicens, acceptâ, etiam ab Electi amicis, pecuniâ, sciente eodem, electioni consentit: c. Mattheus. 23. de Simonia. beneficium promittit, ut quis eligatur: c. de hoc. 11. eod. promittam quod te eligam, si me elegeris; vel si dicam, *Elige nunc meum nepotem, & ego postea in alia sequente electione eligam tuum*: Rebuff. ad §. 1. ad verb. *Simoniacis. de electionis derogat. in Concorda. Joan. de Selba tract. de benefic. part. 1. q. 7. n. 64.* si quis eligatur conditione eâ, quod electus tali Sede aliquo providebit beneficio; vel quod tenebitur tales remunerare, seu (ut loquuntur) recompensare. Roman. consil. 359. cum quo pro ea vice Episcopus dispensare non potest. Petr. Gregor. de elect. cap. 9. num. 7. per c. si alicujus. 59. de elect.

Tertiò eligi nequit *sacrilegus*. c. venerabilem. eod. fac. c. miror. 17. qu. 4. quia & aliis actibus exploditur legitimis. can. nulli. 3. qu. 4.

Quartò *Falsarius* literarum Summi Pontificis. c. ad falsariorum. de crim. fals.

Quintò *Usurarius manifestus*, cum sit infamis, l. improbum sœnus. 26. ff. ex quib. caus. inf. irrog. & infames eligi nequeant: c. inter dilectos. de recess. Pralat. c. infames. 6. qu. 1. fac. l. neg. famosis. C. de dignit. l. un. C. de

de infamib. nec amatoribus usurarum ulla ratione Episcopi manus imponant, nec eas in Clero ordinent. *can. de Petro. 4. dist. 47. d. c. inter dilectos.*

Sextò, Irregularis *c. is, qui. 15. de sent. excom.* Id est, qui positus extra regulas idoneorum, qui possunt promoveri ad ordines sacros, & Ecclesiastica ministeria, & promoti possunt in illis perseverare sine dispensatione. *Petr. Gregor. d. cap. num. 11.*

Incurritur Irregularitas vel ipso jure, vel ex delicto, aliquando ex defectu corporis defectu.

Ex delicto notorio, publico, manifesto, per confessionem vel sententiam, vel facti evidentiam. *c. fin. de eo habit. Cleric. & mul. c. ex tenore. 4. de tempor. ordin. ut si homicidium quis de industria, vel per infidias: c. 1. de homicid. vel quocumque alio modo; sive ex justitia, sive ex legis permissione, commiserit; c. aliquando. 5. dist. 15. occidendi consilium dederit; c. ex literis. 10. de excess. Prælat. c. viduam. can. ex his Clericis. dist. 50. sententiæ criminali, ad infligendam sanguinis poenam, etiam justam, se immiscuerit; c. sententiam. ne Cler. vel Mon. c. in Archi-Episcopatu. de raptor.*

Homicidium ab infante, furioso, dormiente; *Clem. un. de homicid. aut etiam à Clerico, casu, sine ulla culpa, rei licitæ operam dante, sine occidendi animo, c. Clerico jacente. 37. c. quantum. dist. 50. c. ex literis. in 1. c. dilectus. 13. c. Johannes. 23. c. quidam. 24. de homicid. c. questum. de penit. & remiss. commissum, irregularitatem non causat.*

Causat eam Infamia Furis vel facti; *can. 2. caus. 6. qu. 1. can. ut propter sortilegium. 21. can. 3. quisquis. 2. qu. 8.*

Ex delicto etiam est irregularis is, qui sciens se excommunicatum, vel interdictum, vel suspensum, nihilominus celebrat; *Hostiens. Panormit. Joan. Andr. ad c. 2. de Cleric. excomm. ministrant. purate sine Summi Pontificis dispensatione. c. 1. de re jud. in 6. c. 1. de sent. excom. in 6.*

Irregularis etiam fit ratione vitii corporis supervientis, natura, vel casu: *tit. de corpore vitiat. non ordinand. vide infra tit. de ordin. Cleric. qui ad ordines & prælaturas non deberet admitti; juxta can. 21. Levitici. & can. huc etiam. dist. 49. qualis etiam est illegitimè natus, c. 1. de filiis*

filiis presbyt. ordinatus in majori existens excommunicatione, c. 1. *de eo qui ordines furtivè suscepit. c. cum illarum. 32. de sent. excommun. nisi dispenser Papa aut Episcopus; si fiat Monachus: c. fin. de eo qui furt. ord. suscep. qui eadem die minores ordines & Subdiaconatum suscepit: c. 2. & fin. eod. qui baptismum iteravit: c. 2. de apost. can. confirmandum. dist. 50. can. quibus. de consecrat. dist. 4. can. in qualibet. 1. qu. 7. ordines ultra statuta tempora, sine dispensatione, c. consultationi. de temp. ordin. recipit: can. fin. dist. 75. c. 2. c. cum quidam. c. consultationi. de tempor. ordin. ordinem quem non accepit exercet. c. 1. & 2. de Cler. non ordin. ministr.*

Septimò eligi prohibetur *Schismaticus*, qui nec consecrat alios, nec dici potest consecratus, sed execratus. c. pudenda. 24. qu. 1. cap. quia diligentia tua. 5. de elect. can. nos consuetudinem. dist. 4. 12.

Octavò; qui *excommunicatione* tenetur minore: c. si celebrat. de cler. excom. ministr. aut majore, c. postulastis. 7. eod. nisi à sententia appellaverit; & post appellationem interpositam fuerit electus; c. licet. 14. de sent. excom. c. prater ea. 40. de appellat. aut post electionem vel appellationem excommunicatus, c. 2. de sent. excom. in 6. aut post excommunicationem & ante electionem absolutus, c. proposuit coram nobis. 8. de Cler. excom. ministr.

Nonò, non potest eligi interdictus: c. cum inter. de elect. c. 1. de postulat. Pralat.

Decimò, nec *suspensus*; c. cum dilectus. 8. de consuet. ubi Gloss. ad verbum *suspensus*. quia textum intelligit in suspensò à canone & homine. & in c. per inquisitionem. 16. & ibi Gloss. eod. vid. Gloss. in Clem. cupientes. ad verb. *suspensi*. de pæn. Panorm. ad c. Apostolica. de except.

Undecimò; nec *avarus*: c. 1. cum seq. in princ. dist. 85.

Duodecimò; nec *periurus*: quia non meretur regere Ecclesiam, c. querelam. 10. & ibi Felin. de jurejur. Bertachin. tract. de Episcopo in 1. parte lib. 2. qu. 34. Gloss. ad c. si forte. 11. ad verbum, cetera. de electione. cum sit infamis. c. pervenit. de fidejussor. fac. l. quoties. C. de dignit.

Decimotertio; nec qui à *Laico* antea se eligi passus. c. quisquis. 43. de elect.

Decimo quartò; nec *plura beneficia curata habens*. c. dudum. 54. eod.

Deci-

Decimo quintò; nec qui *scienter inidoneum elegit*; Hic enim per triennium eligi non potest. *c. cum in cunctis. §. fin. & c. cum Vintonien- sis. c. per inquisitionem. eod.*

Decimo sextò; necis *eius electio*, ob delictum vel personæ viti- um, *semel cassata. c. super eo. 12. eod. fac. c. testimonium. 54. de resib. l. si eum. §. iisdem. de accusat.*

Ex Lege aliudè, quàm ex delicto, eligi vetantur; Primò *Biga- 26 mi*; nè quidem accedente dispensatione. *c. nuper de bigam. non ord. c. si quis viduam. dist. 50. c. nisi cum pridem. de renunciat. can. quicumq. 56. dist. 50. videte tamen Gloss. in can. Lector. 18. dist. 34.*

Pro Bigamo habetur; qui plura habet beneficia curata; *c. sicut vir. cans. 7. qu. 1. c. dudum. 54. de elect. Extrav. Johan. 22. execrabilis. §. qui verò. de prabend. c. bone. in c. de postulat. Prælat.*

Hinc uni Episcopo plures Ecclesiæ committi non possunt, *secund. Yvon. Carnotens. epist. 67. & 178. & 179. Sokomen. lib. 4. cap. 15. & Ru- fin. lib. 1. cap. 6. nec debent; nisi ex justa necessitatis Ecclesiarum cauf- sa; can. pen. & ult. 21. qu. 1. cum Pontificis auctoritate. c. proposuit. 4. de concess. pr. eb.*

Secundò; *Episcopus electus & confirmatus*, negligenter monitus intra quinque menses. *can. quoniam. dist. 100. sex. secund. Innoc. 3. in c. 2. §. sed neq. illud. de translat. Episcop. petere Consecrationem.*

Tertiò; *Laici. c. cum aded. de rescript. c. 2. de institut. c. ex literis. de transaction. Clem. quia contingit. §. ut ante. de relig. domib. c. 2. de Judic. Quales habentur Clerici*, quibus clericatus privilegia adempta. *Vide c. l. de vita & honest. Cleric. in 6. c. 1. de Cleric. conjugat. c. fin. de vita & honest. Cleric. Clem. 1. 2. de vita & honest. Cleric.*

Quartò; *Qui publicam fecerunt penitentiam. can. penitentes. dist. 50. nisi cum dispensatione, Papæ, quoad ordines majores, can. ex peni- tentibus. dist. 50. can. qui in aliquo. dist. 51. quoad minores, Episcopi. c. placuit. dist. 50.*

Quintò; *Novitius*, qui regulam monasterii, cui Abbas vel Prior quaeritur, nondum est professus; nullà obstante consuetudine contra- ria. *c. cum causam. 27. de elect. c. nullus religiosus. 28. eod. in 6. c. officii tui. 38. c. cum nostram. 37. c. cum in Magistrum. 49. eod. Professio enim, non*

non habitus, facit Monachum. *c. porrectum. c. ad Apostolicam. de Regular. & Monach.* & miserum est eum fieri Magistrum, qui non fuit discipulus. *c. 4. miserum est. dist. 61. can. 1. 2. 3. 4. & fin. d. dist. 49.*

Sextò; Qui est alterius religionis, quam cui Abbas aut Prior quaritur. *Clem. 1. de elect.*

Septimò; Qui nec vitâ, nec scientiâ, est commendabilis. *c. cum in cunctis. c. nihil est. 44. de elect. can. 2. dist. 36. c. qualiter post obitum. 17. eod. c. si forte. 11. de elect. in 6. c. fin. de atate & qualit. ord. c. nisi cum pradem. §. pro defectu. de renunt.*

27 Exigitur autem in Prælato scientia eminens; toleratur conveniens; & censetur melior mediocri cum probitate, quam sine probis moribus eminus; *can. 1. & 2. dist. 85. c. cum à nobis. 19. de elect.*

Qui Ecclesiasticis disciplinis non est imbutus, & sacrarum literarum non habet peritiam, ad gradum non debet aspirare Episcopalem. *can. 2. qui Ecclesiasticis. dist. 36. Petr. Gregor. de elect. cap. 10. num. 11.*

Ad minus Episcopus noscere debet ea, quæ Presbyterum ignorare non licet; puta librum Sacramentorum, Missale, Lectionarium, Antiphonarium, Baptisterium, Computum, Canones, Pœnitentiales, Psalterium, Homilias; per anni circuitum. *c. quæ ipsis Sacerdotibus, 5. c. omnes psallentes. 6. dist. 38. c. fin. dist. 39.*

Præter literaturam & doctrinam etiam requiritur in Prælatis, secularium negotiorum discretio & cognitio, & prudentia ut Ecclesiæ illis commissæ indemnes conserventur eorum providentiâ, & cuique tribuantur necessaria pro occurrenti exigentiâ. *tot. dist. 39. & ib. c. Petrus. c. fratrem. dist. 86. c. 2. qui Episcopus. dist. 23.*

28 Natura ad Prælaturas vel dignitates Ecclesiasticas, aspirare vetantur; Primò Nati ex conjunctione illegitima; *c. cum in cunctis. 7. c. innovavit. 20. de elect. c. Presbyterorum. dist. 56. c. ut filii. c. pen. & c. ult. de filiis Presbyr. spurii, servi. c. pen. dist. 56. c. consultuit. 5. de servis non ordinand. Secundo; Qui non sunt ætatis legitima; *c. indecorum. de ætate & qualit. ord. c. eam re. eod. d. c. cum in cunctis. 7. ubi inquit, In Cunctis ordinibus requiritur, & in Ecclesiasticis in mysteriis, ætatis maturitas, gravitas morum & literarum scientia.**

Jure Civili ætas legitima, seu naturalis perfecta, sibi & aliis consulere

fulere valens, censetur esse annorum viginti quatuor: *l. fin. C. de his qui veniam ætat. impetrauer.* infra quam dicitur minor. *l. 1. C. si maior. fact. alienat. rat. habuer.*

Sed in Jure Canonico, & quidem in materia hac, & ætatis ratio, & annorum numerus iniri debent, negotiorum, quibus præponi debent personæ, ratione; ut nempe ea sint in ætate, quæ negotiis sit accommodata & idonea: Aliâ enim beneficia aliis sunt præstantiora; Aliâ aliis majorem provisorum requirunt sufficientiam, pro quorum diversitate, & meliores & præstantiores sunt eligendi. *Petr. Gregor. d. loc. num. 3.*

Impuberi, licet possit esse canonicus, *c. ex eo. 32. de elect.* nulla, cujuscunque Ecclesiæ, dignitas conferri potest. *d. c. indecorum: c. super in ordinata ordinationem. 35. de præbend.* In Episcopatu, *c. cum in cunctis. 7. de elect.* & in beneficiis quæ conjunctam habent animarum curam, ut in Archidiaconatu, Diaconatu, Parochiali Ecclesia, olim, ut in presbyterandis, exigebantur anni triginta: *c. si Presbyter. & tota dist. 78. ex Neocesariensi Concilio, can. 11. §. clericos. Novel. 123. cap. 13.* debebant enim esse Presbyteri; *c. l. c. præterea. de ætate & qual. ordin. can. sicut. 21. qu. 2.* postea, ex Concilio Lateranensi in inferioribus ab Episcopatu beneficiis, ut Diaconatu, Subdiaconatu, & animarum curam habentibus, ætas annorum viginti quinque sufficere est visa. *d. c. cum in cunctis. §. inferiora etiam.* Abbatissâ eligenda debebat olim esse sexagenaria, *can. juvenulus. 20. qu. 1.* postea annorum viginti quinque, *d. c. cum in cunctis. §. in forma. tandem triginta. c. indemnitatibus. de elect. in 6.*

Cæterum ætatis potest imperari dispensatio ab iis qui potestatem habent, & postulatio fieri eorum, qui propter non impletam legitimam vel in canonibus requisitam ætatem eligi non possunt. *c. 2. de ætate & qualit. ord.* Siquidem canonicæ Presbyterorum non sita est in annorum numero, sed sapientia. *c. fin. dist. 84.* ut enim malitia, sic prudentia supplet ætatem. *c. de illis. c. fin. de despons. impub.*

Sed cum infantibus dispensando Pontifex an sit tutus coram Deo, ipse viderit, cum & aliâs in hac causâ literarum suarum, vel alterius occasionis rationem haberi ullam noluerit. *c. eam ait. 4. de ætat. & qualit. ordin. Petr. Gregor. d. loc. num. 7. in fin.*

Tertio; Natura prohibentur eligi qui nec possunt, nec valent Ecclesie servire in ministerio: *c. relatum est nobis. 4. de Cleric. non residentib. c. quia in tantum. c. cum non ignores. de prabend.* Nam illi quoad beneficia possidenda equiparantur pueris. *c. subordinata. 35. eod. ut sunt prodigi, quibus bonis est interdictum, l. is cui bonis. 6. ff. de verbor. obligat. furiosi, d. l. is, cui bonis 6. fatui, Novel. Leon. 28. c. venerabilem. de elect.* Qui enim nequit praeesse domui suae, quomodo DEI Ecclesiae adhibebit diligentiam? *ut ait B. Paulus: 1. ad Timotheum cap. 3. v. 5.*

Quarto; Natura eligi vetantur laborantes vitio corporeo, ex quo sacris dignitatis muneribus vacare non possunt; & ex quo fiunt irregulares. *c. hinc enim. dist. 49. c. 2. c. exposuisti. & tot. tit. de corpor. vitiat. non ordin.*

Quinto; Servi: Debent enim Praelati esse personae liberae. *tot. tit. de servis non ordinand. can. 1. 2. 3. 4. dist. 54.*

Sexto; Legibus naturae adscribi potest, unum in vacantem Ecclesiam tantum posse eligi, non plures. *juxta exempla can. in apibus. qu. 41. caus. 7. qu. 1.* Ratio. Quia inter Ecclesiam & Praelatum conjugium contrahitur, & exemplo conjugii carnalis indissolubile. *c. inter corporalia. 2. de translat. Episcop.* ideoque, ut in conjugio carnali prohibetur bigamia. *D. Matthaei 19. l. 2. C. de incest. nupt. l. cum qui. C. ad Leg. Jul. de adul. l. 1. §. fin. & l. quid ergo. §. 1. ff. de his qui not. inf. ita in spirituali non introducenda est bigamia, neque Ecclesiae sponsae mariti Praelati duo; neque Praelato, duae Ecclesiae conjuges communi jure dari possunt. *c. sicut alterius. 7. qu. 1.**

Propter mores eligi non possunt 1. Qui inhoneste sunt vitae: *Novel. 6. cap. 1. in princ.* qui enim administraturi sunt Ecclesiam & praeminere, debent discretionem & morum fulgere honestate: *c. indecorum. de etat. & qualit. ordin.* 2. Qui Neophyti, id est, nuper in fide vel religione plantati, ne in assueta dignitate intumescant in superbia; & in laqueos incidant Satanae: *D. Paul. 1. ad Timoth. can. sicut Neophytus. dist. 64.* Nisi se gerant humiliter: *can. 9. Neophytus. dist. 61.* 3. Qui erapulae vinove dediti: *fac. c. erapula. 14. eod. tot. dist. 59.* 4. Non etiam aleatores: *c. inter dilectos. de excess. Praelat. milites, curiales, histriones. can. 1. aliquantos. dist. 51. c. un. de vita & hon. Cleric.*

Moribus eligi non possunt; *Primò*; Mulieres, quia non habent Clericatum vel ordines sacros, nec rangere possunt sacra, *can. sacratus. 25. dist. 23.* non predicare, absolvere, exomologeses audire, *c. nova. 16. de penit. & remiss. can. 17. mulierem. 33. qu. 5.*

Possunt tamen, si sint idoneæ, eligi in beneficiis mulierum monialium administrationem, nihilque ordinis Clericalis habentibus, nullum ejus munus exigentibus: ut in Abbatibus, Prioratibus, & aliis mulierum monasteriis, *c. indemnitatibus. 43. de elect. in 6. c. causam qua. 8. cod.*

Secundò prohibentur eligi; qui personæ alicui laicæ ad ratiocinia sunt obligati: ut procuratores, actores, executores, tutores, curatores, & similes. *c. un. de oblig. ad ratiocin. ord. vel non. c. un. dist. 53.*

Tertiò; Ecclesia vacanti dati custodes vel administratores. *Gloss. 1. ad verbum constitutum. in can. constitutum. 22. & ibi text. 7. qu. 1.* No detur malignè aliquid agendi occasio.

Priusquam de Prælati Ecclesiæ agatur Electione, debet suo Pastore esse illa viduata, *Concil. Tridentin. sess. 24. de reformat. cap. 18.* vel per mortem Episcopi, *c. factus. in princ. c. Novatianus. c. scire. c. denig. 7. qu. 1.* vel ob culpam ejus, remotionem, *in princ. vers. nisi forte in. 7. qu. 1.* vel renuntiationem validam, *c. ult. de renunt. vel ad Ecclesiam aliam transitionem, c. mutationes. 34. can. 34. Episcopus. 7. qu. 1.* vel religionis ingressum. *c. temporis. 44. §. item cum. c. seq. d. caus. qu. 1.* Quandoquidem beneficium justî Possessoris dari non possit alteri. *c. 2. & 3. de concess. prebend.* Ne detur occasio desiderandi mortem ejus, in cujus quis noverit se successurum locum, *fac. l. fin. C. de pact. l. pactum dorat. C. de collat.*

Hinc consensus possessoris non vacantis beneficii collationem non juvat; *c. quod autem. de jure patron. atque institutus in viventis beneficio scienter, deponitur. c. 1. de concess. prebend.* privatur & Sacerdotio, & repellitur ab omni ministerio Ecclesiastico is, qui se ordinari passus est in successorem Vivo, *can. 7. in primis. 2. qu. 1.* dicitur & fur & latro. *can. non furem. 7. qu. 1. can. 1. 3. 5. & can. sicut vir. & can. presentium. 7. qu. 1.* Itaque Prælaro ægrotante non possunt, etiam si desperaretur de salute Ejus, Canonici vel Electores alii, tractare de Electione. *can. obcumbentibus. dist. 63. Panorm. in c. bone in 2. 26. num. 2. 11. 12. de elect.*

33 Est ergò post *Praelati mortem* agendum de Electione, & sepultura ejus expectanda de honestate. *c. bona memoria. 36. in 2. de elect. & expectandus tertius depositionis ejus dies. c. 7. nullus. in 2. dist. 79.* Putavi de honestate. Nam Electio intra eos facta, nihilominus valet. *Gloss. & Panorm. num. 11. in d. c. bona memoria. in 2.* Quia ut notant ibid. *Panorm. & Hostiens.* tres menses, ad eligendum Praelatum dati, currunt ab ultimi Praelati hora mortis: Cum ergò non valenti agere non curat Praescriptio, dicti dies non sunt expectandi. *l. 1. §. fin. C. de annal. except. l. 1. §. fin. C. de bonis matern. c. 3. in fin. 8. qu. 1.* Nec adversatur *d. c. bona memoria.* Quia ibi non sola irritae electionis causa fuit contentus sepulturae Praelati; sed & unius ex Electoribus non vocati. Nec adversatur; *d. can. nullus.* Quia is est Bonifacii III. cujus hoc & alia decreta una cum vita fuere extincta: teste *Platina in ejus vita.* Et quidem cum ratione summa: Acceleranda enim quandoque Electio, ut evitetur tumultuandi occasio; nec non vocum Electorum, pecuniâ, gratiâ, amore, corruptio: *Petr. Greg. d. cap. 13. num. 5. Zabarella. ad c. quia propter. notab. 5. de elect. Panorm. & Hostiens. ad d. c. bona memoria. in 2.* Accedit; quod, (cum argumentum à matrimonio corporali ad spirituale procedat; *c. inter corporalia. 2. de translat. Episcop.*) ut marito mortuo statim vidua est soluta & alii nubere impunè possit; *c. pen. & ult. de secund. nupt.* sic & mortuo Praelato, Ecclesia, ejus sponsa, statim alteri conjungi impunè posse debeat. *Petr. Gregor. d. loc. & num.*

34 *Facienda Electio* intra tres menses; nisi justum obster impedimentum; *c. ult. de elect.* aliàs Jus eligendi amittitur, & ad Superiorem devolvitur: *c. nè pro defectu. 41. de elect. c. postquam. dist. 50. can. obeuntibus. dist. 63.* Licet olim devolveretur ad Summum Pontificem: *c. dilectus. de concess. prabend.* Qui Superior intra tres alios menses Praelatum eligere debet, & quidem ex ipsa vacante Ecclesia, si in ea inveniat dignum; si non, ex alia; *d. c. nè pro defectu;* eoque negligente devolvitur Electio ad Superiorem alium; & sic gradatim usque ad Papam: *d. c. nè pro defectu.*

Ad quem Eligendi Jus, si Canonici negligentes sint ab Archiepiscopo

Episcopi Jurisdictione exempti, ac Pontifici immediatè subjecti, devolvitur statim. *c. licet. de suppl. neglig. Præl.*

Quod etiam obtinet in Præfecturis, & aliis Dignitatibus regulariis exemptis, per electionem dari consuetis. *Clem. 1. de eod.*

In aliis beneficiis tam Electivis, quam Prælaturis, & minoribus, dantur ex Concilio Lateranensi, ad eligendum vel conferendum *mens. sex. c. nulla. 2. de concess. præb. c. de multa. §. 1. de præbend. c. licet. de suppl. neglig. Præl. Compostell. ad d. c. ne pro dilecta.*

Menses Electioni faciendæ concessæ currunt à die mortis Pastoris. *Gloss. ad d. can. postquam. dist. 50. aut, ut volunt Innoc. & Panorm. ad c. bonæ memoriæ. num. 11. ab hora mortis & vacationis scientia.*

Computantur & idèò tres menses sicut à die mortis posterioris Pastoris, ita & à die renuntiationis, translationis, seu ipsius amotionis; siquidem sciatur dies; Ignorantibus enim non currit negligentia præscriptio. *Boer. ad consuetud. Byrurig. §. 1. de consuetud. retractus. ut & non sex mensium tempus. c. licet. de suppl. neglig. Præl. Mandagotus de elect. novor. Præl. parte 1. cap. 1. & 3. Nisi à vacationis tempore, dicat constitutum tempus currere. c. statutum. 3. & ibi Gloss. verb. numerandum. de præbend. in 6. Nisi, non in odium negligentis; c. quia diversitatem. de concess. præbend. sed in favorem Ecclesiæ, nè ea vacet diu, tempus sit adjectum. Vide Panorm. in repetit. c. cum esses. de testament. fac. c. placuit. ibi à die conventionis. 16. qu. 3. l. eos. ibi à die condemnationis. C. de usur. rei jud. l. in dotibus. C. de dote causa non numer. ibi, à morte mariti vel mulieris. Vel missionis repudii. Petr. Gregor. d. tract. cap. 13. num. 10.*

Quomodo & quot mensium computandi sint dies, non convenit inter Canonistas: *Vid. c. quam sit. 6. & ibi Gloss. de elect. in 6. Mandagotus, d. loco. Calendarii ordinem servandum esse judicat. Ante finem temporis fieri electionem suadet Petr. Gregor. d. loc. num. 12.*

Non computatur in trimestris temporis vel semestris lapsu, tempus legitimi impedimenti Electorum. *d. c. nè pro defectu. ibi iusto impedimento cessante. de electione. & c. quia diversitatem. de collat. præbend. can. constitutum. 7. qu. 1. can. 13. de Syracusana. dist. 28. Archid. in c. benènovir. dist. 61. modò hi non simul sint negligentes. c. fin. de electione.*

Mor-

38 *Mortuo & sepultura tradito Prælato, debent Electores, scilicet, qui de Ecclesia viduata, cui Prælati quaritur, sunt Collegio (Nam ad hos de Jure Decretalium spectat Electio. c. 1. & c. cum terra. 14. de elect.) convenire in Capitulo, Electionis statuere diem, eamque absentibus nuntiare per literas, commodum Electioni designare locum; (Qui locus plerumque est Capitulum, c. in causis. 30. eod. vel Ecclesia chorus, vel alius honestus & secundum consuetudinem decens, modo non sit clandestinus; Nam Electiones clandestinas reprobatur Papa. c. qui propter. 42. §. electiones. eod.) Quod si de loco inter Canonicos conveniri non possit, eligi is debet per sortem: licet ipsa Electio per eam fieri nequeat. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 6 § 5. num. 43. Vallens. in parat. Decret. tit. de elect. §. quando fac. sit Elect. num. 2.*

39 Oportet omnes, qui eligendi habent Jus, sive de jure communi, sive ex privilegio vel pacto, sive ex prescriptione, vocari & citari legitime; ut intersint Electioni; si modo vocari & expectari possint absque Ecclesia periculo: alioquin non valet Electio; cap. bona. 36. eod. nisi non citatus malit aliorum accedere Electioni, illamque etiam ex post facto habere ratam; c. quod sciunt. 28. c. coram dilecto. 35. eod. vel consuetudine obtineat, ne vocentur absentes. Vallens. d. loc. num. 3.

40 Est Citatio facienda singulariter & personaliter, si sciatur, ubi degant, & possit fieri commode & sine periculo: c. cum olim. ubi Gloss. verb. Hibernia. de dolo & contum. c. venerabilem. eod. per literas scilicet vel nuntium; nisi de consuetudine servetur aliud: c. quia propter in princ. de elect. c. coram. eod. Rebuff. ad l. absentem. 233. vers. ad hec. ff. de verb. signif. Castellin. de elect. cap. 8. num. 7.

41 Quod si, ubi commorentur, nesciatur, facienda erit Citatio per Edictum publicum in Ecclesia, vel ubi commorari sunt soliti, vel Citatorie Capituli litera legenda & Capitulo & Clero presente; ut in c. fin. de eo qui mitt. in possess. causa rei serv. vel si inveniri non potest citandus, in ejus domo facienda citatio: c. causam. c. venerabilis. de dolo & contum. Cuch. rit. de elect. num. 58. cum seqq. si non habeat, ibi, ubi habitare consuevit, l. 4. §. præter. ff. de damno inf. vel in ejus Ecclesia seu beneficio: c. fin. de dolo & contum. c. ex tua. de Cleric. non resident. Quia præsumitur ibi fa- cere

cere residentiam. *Mascard. de probat. concl. 1271. num. 1. Gonzalez. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 15. §. 2. num. 30.*

Vocatis intra terminum competentem assignatum non comparentibus, de cætero non sunt expectandi; *c. cum inter 18. & seq. de elect. De Peirinis de privileg. Regular. tom. 3. in additam. cap. 3. num. 13.*

Quod si quis vocatus & citatus legitime, ob justum impedimentum (jurejurando, si opus, affirmandum. *c. quia propter. 42. §. illud autem. de elect.*) interesse nequeat Electioni; licet suffragium suum nequeat conferre per literas; quia non ante electionem, sed in electione ipsa, singulorum vota sunt secretè & sigillatim expromenda, *c. si quis iusto. §. absens. de elect. in 6.* potest tamen per procuratorem unum vel plures, votum præstare in Electione. *c. si quis. in princ. de elect. in 6. Sigismund. à Bonon. de elect. dub. 14. in princ.*

Si plures fuerint constituti Procuratores, non admittuntur aliter quam si singuli sint constituti in solidum; qui si simul ad votum præstandum concurrerint, præoccupantis erit melior conditio: at nullo præoccupante, admittendus est is, qui primò nominatus fuerit in instrumento procuratorio: *c. quis. iusto. 46. in princ. vers. is qui primò. Tyraquel. de jure primogen. qu. 17. in sex opin. num. 5.* Censentur enim ultimi in priorum locum nominati: *Monach. decis. Lucens. 64. num. 39.* vel datà in omnibus paritate, quem Capitulum admittere voluerit, *Barbosa lib. 1. de jur. Eccles. de Elect. Pralat. cap. 19. num. 102.*

Duobus Procuratoribus in solidum ad eligendum constitutis, electione semel facta, consumitur Electio, nec variare possunt. *Gloss. verb. elegerit. in d. c. si quis iusto. Tyraquel. in l. boves. §. hoc sermone. num. 63. ff. de verb. signif.*

Duo Procuratores qui in diversis instrumentis, eodem die confectis, dati; si non appareat, quis ex illis sit revocatus, se confundunt murò: *Gloss. verb. nominatus. vers. quid si non appareat. in d. c. si quis iusto. Boer. decis. 311. num. 1. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 95. num. 5.* & sibi imputet constituens absens, suam indiscretam procuratoris constitutionem. *Petr. Greg. de elect. cap. 6. num. 10.*

Constitui debet Procurator unus de Collegio. *d. c. quia propter. §. illud. de elect. Tambur. de Jure Abbat. tom. 1. disp. 5. qu. 3. num. 2.* non potest

test extraneus, nisi Capitulo consentiente. *Abbas ad d. c. quia propter. §. illud. num. 2.*

44 Procurator ex ipso Collegio constitutus, quem suo elegit nomine, cum & vice Domini constituentis eum, eligere debet; nisi speciali mandato Domini ei, quem ejus nomine eligere debeat, sit prescriptum. *d. c. si iusto. 46. §. porro de elect. in 6.* Quod per Concilium Tridentinum *sess. 25. de Regular. cap. 6.* quantum ad Regularium electionem, videtur correctum; & per Sacram Congregationem ibid. expresse vetitum. *Garc. de benefic. parte 5. cap. 4. num. 200.*

45 Celebratur Electio, per Scrutinium, Compromissum, Inspirationem; *c. quia propter. de elect. Compromissum mixtum. c. cum expediat. 29. eod. in 6.* Qui contra dictas & prescriptas formas eligunt, eligendi potestate privantur eâ vice, non ipso jure, sed per sententiam. *d. c. quia propter. in fin. princ. c. Cumana. § 8. ubi Gloss. fin. de elect. c. quanquam. eod. in 6.*

46 Electio per Scrutinium, (Quæ difficilis est & frequentior) fieri dicitur, inquit Pontifex, cum presentibus omnibus qui debent, & volunt, & possunt, commodè interesse, adsumuntur tres de Collegio, fide digni, qui secreta, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox in communi publicent; nullo prorsus appellationis obstaculo interjecto; ut is, collatione votorum inter se factâ, eligatur, in quem omnes, vel major & sanior Capituli pars, consentit. *c. in Nomine Domini §. eligatur, verb. fieri in urbe. dist. 23. c. publicato. § 8. c. quia propter. 42. in princ. & fin. ubi Gloss. eod.*

Agitur in dictis Pontificis verbis; 1. De ordinatione aut constitutione Scrutatorum. uti vocantur in *d. Cumana.* 2. De eorum officio. 3. De suffragiorum faciendâ Collatione. 4. De celebrandâ electione.

Ad Scrutatorum requiritur ordinationem:

47 Primò, ut illi ordinentur Scrutatores, presentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse: ut habent *d. c. quia propter. 24. verba.* Dicit Pontifex qui debent interesse: Quia omnes quibus competit Jus suffragiorum ad electionem faciendam sunt vocandi: *c. bona memoria. 23. & c. quod sicut. 28. eod.* Nam vel uno omisso poterit, ut supra diximus, infirmari Electio. *dd. cc. Addit Pontifex, & volunt;* Nam si vocati ad Electionem non veniunt, vel quia non possunt, vel quia

quia venire nolunt, Electionem, ipsorum non impedit absentia. *d. c. quod sicut. & c. cum nobis. 19. eod. Deniq. ait Pontifex, & possunt commodè interesse;* Quibus verbis innuit; si commodè & sine periculo non possunt vocari, quod vocandi non sint. *d. c. quod sicut. 28. Gloss. in d. c. quia propter. 42.*

Secundò requiritur; Ut *Scrutatores* ordinentur à Collegio, *d. c. in verbo assumantur;* Non enim Ipsi debent se ingerere; quia redderent se suspectos. *l. que omnia. 25. ff. de procurat. & defensor. ut resolvunt Labor. variat. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 13. num. 45. Tamburin. de Jurisdic. Abbat. tom. 1. disp. 5. qu. 6. num. 4. Licet hoc sumptum indistinctè, si Panormitano in d. c. quia propter. credimus, non careat dubio.*

Tertiò requiritur; Ut *Scrutatores* præcisè ordinentur tres; *d. c. ibi. assumantur tres;* non pauciores; Est enim sententia Canonistarum communis, Electionem aliàs factam esse nullam: *ad d. c. quia propter. Abb. nam. 13. vers. tertium substantiale. Imol. num. 7. Innoc. num. 4. Bald. num. 31. Joan. Andr. num. 3. vers. assumuntur. Butr. 22. vers. dicitur sextò. Hostiens. num. 17. & 43. Cardin. num. 3. qu. 13. Anchar. col. 1. in fin. nec ab ea, sive in consulendo, sive iudicando, recedendum; secund. Rebuff. super concord. tit. de Regia ad Prælat. nomin. faciend. §. ult. verb. formam. vers. tres. Franc. Marc. decis. 1201. Sylvest. in summa. verb. Electio. 2. num. 12. vers. tertium. Fr. Emanuel. Question. regulari. tom. 2. qu. 51. art. 2. Tamburin. d. disp. 5. qu. 6. num. 5. Labor. d. tit. 4. cap. 19. num. 46. aliòq. citatos per Barbosa. d. lib. & cap. num. 185. Ratio ejus est; ut Tres facilius conveniant & fidelius negotium tractent: Hostiens. in sum. de elect.*

Quartò & *ultimò* requiritur; Ut *Scrutatores* isti sint *fide digni;* *arg. l. in testimoniis. 2. ff. de testib. (quod præsumitur: cap. ult. & ibi Canonista de præsumption.)* atque *de collegio;* intellige Eligentium, non verò Ecclesiæ vacantis. *Abbas ad d. cap. quia propter. 42. num. 13. aliàs Electio est nulla: ut colligitur ex d. c. quia propter. ubi dicitur expressè, quod hirtes sint de Collegio, & subditur postea electionem aliter factam non valere: & ideo ita tenent in eod. c. quia propter. Abb. num. 13. vers. quartum substantiale. Imol. num. 8. Joann. Andr. num. 11. Butr. num.*

22. *vers. dicitur septimo. Hostiens. num. 25. & 43. Cardin. num. 3. qu. 12. aliq. alleg. per Barbosa. d. lib. & cap. num. 186.*

Glossa tamen *ad d.c. quia propter. verbo sanior.* vult numerum ternarium *Scrutatorum* non esse de substantia Electionis: & *d.c. quia propter;* forma substantialia non accipere à verbis illis *assumantur tres de Collegio;* sed à verbis immediatè sequentibus; *qui secretè & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant;* Glossam sequuntur Vincentius, Tancredus, Mandagot. *de elect. cap. 23. in verb. irritari:* sed cum ea errant: *Barbosa d. loc. num. 188.* Nec regula *utilis, de ag. jur. in 6.* locum hic habet; nam cessat, cum aliquid inducitur pro forma substantiali, prout est quod tres tantum eligantur *Scrutatores de Collegio;* nam cum forma sit individua, utile per inutile vitatur. *Decian. cons. 532. num. 5. Mandos. reg. 27. qu. 24. num. 10. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 15. num. 114.*

48 Quæstionis est; utrum introduci possit de consuetudine, ut in electione aliqui interveniant extra collegium, eligique possint *Scrutatores.* Quod nos cum Cardinali, *qu. 12. in princ. in d.c. quia propter.* Speculatore, *de elect. §. 1. num. 12. Boerio ad Mandagot. de elect. cap. 23. lit. R. vers. addè,* Affirmamus, modò illi de consuetudine vocem habeant legitime præscriptam; cum tum non habeantur planè pro extraneis: Aliàs Negamus; quia non observanda est, contraveniens dispositioni *d.c. quia propter:* utpotè quæ lex est *Papæ,* quæ abrogari non potest absque ipsius scientia: Nam ad introducendam contra canones consuetudinem requiritur scientia non tantum, sed expressus *Papæ* consensus; quantoque etiam temporis spatio fuerit servata. *Archidiacon. in c. cum de beneficio. num. 2. circa med. vers. nam & ibi notat. de præbend. in 6. ut Joan. Andr. post princ. Gemin. num. 6. Frant. num. 3. & 4.* Ratio est, Quia non habet Summus Pontifex potestatem à Populo, sed immediatè à DEO, ideoque non Populus, sed auctoritas *Papæ* permittentis inducit consuetudinem. *Abb. in c. fin. num. 8. in fin. de consuet.* Accedit Quod, *d.c. quia propter* irritans habeat decretum, quod omnem tollit consuetudinem in contrarium. *Boer. decis. 1. num. 49. & 50. vide Barbosa. d. loc. num. 191. cum seqq.*

Tan-

Tantum de *Scrutatorum ordinatione*. Sequitur *Scrutatorum officium* 49
ium; quod consistit in sequentibus:

Primo; *Exquirere* debent diligenter cunctorum eligentium vota: *d. c. quia propter*. 42.

Exquirere ex parte Scrutatorum significat; ut exquirant per se & ore proprio; adhibitis quibusdam verbis (quod tamen non ita de substantia; ut ipsorum propria inquisitio; *Specul. de elect. §. 1. num. 17. quem sequuntur Bertachin. de Episcopo lib. 2. p. 1. num. 2. Butr. num. 25. Abb. num. 4. vers. nota etiam. Innoc. num. 6. in d. c. quia propter.*) monitoriis; puta adjuvare debent vota daturos, per Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, in animæ suæ periculum, ut secundum DEUM & conscientiam suam, in eum vota dirigant sua, quem putabunt Ecclesiæ utilem, & idoneum magis: Eaque adjuratio vim habet juramenti; *can. si quis Presbyter. 2. qu. 5. c. constitutus. il. 2. de appellat.* Ex parte *Electorum* *exquirere* significat; quod sua non possint in scriptis dare vota: *Boer. decis. 1. num. 25. Roman. singul. 801. ubi additio.*

In *exquirendo Scrutatores* (incipiendo, ad vitandas fraudes, à personis propriis) uti oportet praxi hæc; ut ex tribus duo, votum imprimis scrutentur tertii; dehinc, ejus inquisito voto, is à quo datum votum, cum alio votum inquireret secundi; postea duo inquisiti, tertii exquirent sententiam: si scrutatores sint duo, unus alterius vicissim exquiret votum: *Innoc. ad d. c. quia propter, num. 4. ibid. Abbas num. 9. vers. quarto queritur. Joan. Andr. num. 8. Butr. num. 26. Hostiens. num. 43. vers. sed quis inquirat.*

Post scrutatorum vota inquisita, exigitur ab eo qui præest vel præsidet Capitulo, votum; deinde secundum prærogativam & dignitatis gradum ab aliis; & si in eadem dignitate existant plures, secundum antiquitatis vel receptionis ordinem; nisi alia consuetudo fuerit in aliis electionibus observata; quæ erit sequenda in Ecclesiâ qualibet. *Innoc. in c. 2. de novi oper. nunc. Panorm. in c. nobis. c. auditis. de elect. & iidem in c. 1. de major. & obed. Petr. Gregor. de elect. cap. 16. num. 6.*

Vota daturi diligenter *interrogari* debent, quare consentiant in eum quem nominant, quo ve zelo, ob quæ merita; & denominati qualitate. *Panorm. & Joan. Andr. ad d. c. quia propter.* Nam in casu hoc, non

sufficit conscientia bona & pura, sed requiritur secundum DEUM informata. *ut in c. non solum. de Regul. in 6.*

Cunctorum vota sunt exquirenda; Uno igitur eligentium præterito non valet Electio. Forma enim non servata in una parte actus, vitiat actum totum: quia est individuus. Bald. in l. certi 9. ff. de reb. credit. Joan. Andr. col. 3. & 5. Hostiens. Panorm. ad d. c. quia propter. Specul. de elect. §. 1. vers. si ergo viam. Petr. de Biaz. in suo direct. de elect. part. 3. cap. 27. num. 1. & 2.

Secundò ut quisquis liberius possit dicere votum suum, d. c. quia propter. vers. secretè. exquirenda sunt vota secretè; d. loco, id est, secundum Innoc. & Panorm. seorsim ab aliis de Collegio. Ludov. à Miranda. in man. Prælat. tom. 2. qu. 23. art. 29. concl. unica. vers. quinto.

Quod fieri potest dupliciter; Primò modò, si singuli Electores votum suum viva voce coram Scrutatoribus proferant, illudque horum aliquis scribat; Qui modus servandus. secund. Boer. decis. num. 35. Cucch. in Inst. Jur. Canon. major. lib. 4. de elect. num. 222. Sigism. à Bonon. d. tract. dub. 27. num. 10. Garciam. de benef. part. 5. cap. 4. num. 189. Secundò modò, si quisquis eligentium votum suum deferat in schedula scriptum: ad eò urnæ ipsi Scrutatoribus fiat notum. Lavor. d. rit. 4. rap. 19. num. 75. Et hic modus magis videtur conveniens. Barbosa d. cap. 19. num. 204.

Debent tertio omnium vota exquiri sigillatim; Non enim debent audiri bini vel terni, sed seorsim, vel per se separatim singuli. d. c. quin propter. 42. ibi sigillatim. & arg. c. venerabili: §. 2. de testib. & attest. Ludov. Mirand. d. conclus. un. Sylvest. in sum. verb. Electio. in 1. num. qu. 5. Sigism. à Bonon. d. tract. dub. 26. num. 1.

Quartò vota sigillatim exquisita redigi debent in scriptis; d. c. quia propter. ibi. & in scriptis redacta. & ibid. Panorm. num. 6. Butr. num. 27. Joan. Andr. num. 19. Hostiens. num. 31. Innoc. num. 6. Imola. num. 5. sive per Scrutatores singulos, sive ex aliorum consensu per unum ex ipsis, sive per Tabellionem cum illis adhibitum. Joan. Andr. & Panorm. ad c. quia diversitatem. de elect. sive per alios duos viros loco Tabellionis absentis additos. c. quoniam contra. 11. de probation. fac. c. tertio loco §. eod.

Fit hoc ad certiorē causam, & nē fiat variationi locus, ad faciliorem gestorum probationem, & memoriā rei perpetuam. *Ludov. à Miranda. d. concl. un. art. 29. vers. octavo. Lavor. d. cap. 29. num. 81.* et si substantia actus non pendeat ex scriptura. *l. cum res. C. de probat. l. contrahitur. ff. de pignor. l. a. C. de fide instrum. l. jubemus. §. sed ne aliqua. C. de testam. l. pactum quod bona. l. 7. C. de pact.* Nec in hoc derogatum est dispositioni *d. c. quia propter* per Concilium Trident. *sess. 5. de Regular. cap. 6.* quatenus vult omnium Regularium electiones debere fieri per vota secreta. *Barbof. d. cap. num. 213.*

Quartò debent *Scrutatores* vota, postquam sunt in scriptis redacta; *mox*, hoc est, *in continenti*, actu nullo interveniente extraneo, publicare in communi: *d. c. quia propter. in verbis. Et in scriptis redacta: Sylvester in sum. d. voce Electio. 2. qu. 10. Ludov. Miranda. d. quest. 23. art. 29. concl. unica vers. decimò.* Quæ dictio *Mox* verificatur etiam in tempore modico, arbitrio boni viri ad ipsius rei substantias habito respectu, judicando. *Lavor. d. tit. 4. cap. 19. num. 84.*

Vota dicuntur *publicari in communi*, quando integer eorum numerus profertur publicè quoad Congregationem Capituli totam, non exprimendo quorum fuerint data in favorem, vel quot ex Electoribus descenderent in hanc vel illam personam, sed explicando tantum personarum, quæ tulerunt suffragium, numerum. *Tamburin. d. disput. 5. qu. 6. num. 12.*

Publicato ita scrutinio variare nequeunt Electores; quia functi sunt officio suo: *c. publicato. § 8. ibiq. Gloss. verb. variare. & Abbas. num. 2. & 3. de elect. Sylvest. in sum. verb. electio. 2. qu. 7. & quia res desit esse integra. c. in causis. 30. c. Ecclesia vestra. 48. eod.* Ratio; Quod nemo possit mutare consilium in alterius præjudicium; *l. nemo. 75. ff. de divers. reg. jur.* mutatio autem hic Ecclesiæ esset damnosa, propter periculum in mora eligendi Pastorem, si esset proroganda & retractanda Electio. *c. cum inter universas. 18. de elect.*

Post scrutini publicationem, fieri debet statim in communi *Collatio*: *d. c. quia propter.* quæ si omittatur, electio efficitur nulla. *d. c. Cumanana. 50. d. c. publicato. 50.*

Debet

Debet fieri, ut appareat, quis fuerit à majori & saniori parte eligentium electus.

Facienda *numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum collatio*, si contingat, ut fieri solet, Electorum voces in diversas dividi sententias. *c. Genesi. 55. eod.*

Major pars Eligentium consideratur hic, non quæ prævaleat, singularium personarum quæ eligunt numeri ratione habitâ; veluti *si ex viginti Eligentibus, unum eligant sex, alii sex aliura, octo alium, in quo numero, octo qui eligunt unum, videntur in majori esse numero, quam sex qui elegerunt duos, & ita à majori parte diceretur secundum hanc rationem electus ab octo, quam duo alii Electi quorum quilibet haberet tantum voces sex; sed à majori parte diceretur Electus is qui à majori numero est electus, habita totius numeri eligentium ratione*, ut si à duodecim è viginti fit Electus. *d. c. Genesi & c. Ecclesia vestra. 48. eod. Petr. Gregor. d. cap. num. 13. Abb. & alii comm. ad d. c. Ecclesia vestra. Gloss. verb. constitutum. in c. omnes. de consuetud. & ibi Felin. num. 20. Roch. de jur. patronat. verbo honorificum. qu. 58.*

Zeli ad zelum fit Collatio, quando eligentium expenduntur intentiones: Sic enim accipitur hic $\zeta\lambda\theta$; alias Græcis usurpatur, *Budeo in comment. lingue Græcæ teste*, pro invidia, æmulatione, inimitatione, stimulo ad quid faciendum, pro at denti quid agendi studio.

An bonus, an malus Eligentium fuerit Zelus, (cum is pendeat ab intentione eorum patente soli DEO) *judicium difficile. c. erubescant. dist. 27. c. tua. de Simon*. Hinc inspiciendus erit effectus & persona electa: an ea vita, moribus, doctrina, pietate & virtutibus aliis præstet; vel si inferior, sit eligentium proximus. *Petr. Gregor. d. cap. num. 14.*

Meritorum fit Collatio, factâ inter Electos relatione, quis melior, utilior, & Ecclesiæ magis idoneus; *d. c. Ecclesia vestra. 67. de elect. & excutuntur ea, quæ adesse debere diximus pastoribus eligendis; vel quæ si absint, indignos reddant electione.*

Hujus Collationis est utilitas; cum in vota plura scinduntur Eligentes. *Innoc. Compostell. Panormitan. ad d. c. publicato. Dd. ad c. indemnitatibus. §. si qua verò. de elect. in 6.*

Collatione superiorum uno contextu factâ, is debet eligi, in quem

quem major vel sanior: Capituli pars consentit. *c. cum post petam. 46. eod. d. c. quia propter. 42. §. fin.*

Plures si sint Electiones, non sufficit quem à pluribus electum quàm alii, nisi pars, quæ hunc elegit, sit totius Capituli major pars. *d. c. Ecclesia vestra. §. 7. c. si cui. 23. de elect. in 6.*

Quod si altera pars Eligentium numero, altera auctoritate & Electi meritis excellat, neutra valet electio; quia ut à majori & saniore parte sit electus, requiritur conjunctim. *d. c. Ecclesia vestra. §. 7.*

Sitamen alterius partis numerus sit duplo major, ejus electio indistinctè valet: *c. si quando. 9. de elect. in 6.* dummodo electus sit idoneus; si non, confirmabitur Electio personæ idoneæ, à minori parte facta. *c. dudum. 22. eod.*

Eligentium votis æqualiter in duas partes se dividentibus; Metropolitanus iudicio præferendus ille, qui majoribus juvatur studiis ac meritis. *can. si forte. dist. 63. Gloss. in can. obventibus. 35. §. nunc. primo quaritur. post med. vers. sed quid. dist. ead. & in d. c. Ecclesia vestra. 67. verb. non consenserit. pact. med. vers. sed quid. de elect. & ibi Butrig. n. 25. Innoc. in c. cum in jure. 33. num. 2. de elect. in 6. Hostiens. in c. venerabilem. 34. de elect. vide Barbof. d. loc. 224. per tot.*

In paritate votorum & meritorum gratificationi est locus: *Gloss. in verb. non consenserit. post med. vers. in casu isto. in d. c. Ecclesia vestra. 67. & in verbo favere. in c. venerabilem. 34. de elect. putare, Papæ, aut Superioris ad quem electio est devoluta: Abb. in d. c. Ecclesia vestra. num. 13. in fin. vers. dicit tamen quod superior. Tiraquel. de jure primogen. qu. 17. opin. 2. num. 7. vers. at se iterum. Sigismund. à Bononia. de elect. dub. 45. num. 9. vers. vel idem sequitur.*

Deniq; publicationem scrutini & collationem habitam sequi debet Electio: *d. c. quia propter. verb. eligatur. d. c. Ecclesia vestra. 48. d. c. in Genes. §. 5. d. c. publicato. §. 8.* quæ esse debet communis, non singularis, nè vel idem videretur repeti, vel ex hoc sequeretur absurditas, ut quot essent eligentes, tot essent electiones. *d. c. in Genes.*

Debet ista Electio pronuntiari expressa & clara voce; (Nec enim sufficit aliquis actus eligentium, qui importet Electionem. *d. c. Ecclesia vestra. ubi Panorm. num. 5. Cucch. in Instit. Canon. major. lib. 4. tit. hoc. num.*

num. 276.) per unum à Capitulo ordinatum; *c. sicut. 21. de elect. lo-*
quentem in numero singulari: Ego nomine totius Capituli te eligo. Abb.
add. e. in Genes. & Vivian. ad d. c. sicut. 21. in Rational. Juris Pontif.
alleg. Archidiacon.

53 Hisce omnibus peractis fiet *Electio in scriptis* per aliquem No-
 tarium *decretum*, continens Eligentium nomina, assensus & subscriptio-
 nes singulorum, Electi nomen & dignitatis titulum, cum scrutinio &
 voti publicatione, collatione & electione & sigillo Capitali. Quod
 tamen non est de Electionis forma; cum Scrutatores possint, etiam per
 literas fidem facere. *Gloss. in verbo subscriptionibus. in can. Episcopus. dist.*
61. Hostiensis Abbas. in c. innotuit. 20. num. 16. de elect.

Solent etiam Electores, post completam & publicatam Electio-
 nem, gratias agere DEO: ideoque cantare canticum; *Te DEUM lauda-*
mus, &c. solemniter; sed hujus omissio non vitiat Electionem. *secund.*
Mandagor. 1. parte de elect. cap. 35. Petr. Gregor. de elect. cap. 17. num. 38.

Perinde inthronizatio Electi, quæ secundum consuetudinem fie-
 ri solet; *can. in nomine Domini. dist. 23.* si omitatur, non annullat
 Electionem. *dicti Dd. ad locis.*

54 Hactenus de *Electio* quæ fit *per Scrutinium*, sequitur de ea quæ
 per *Compromissum*, nec non quæ per *Inspirationem*.

Per *Compromissum*, fit Electio; cum eligendi potestas uni; *c. cau-*
sam. 8. de elect. vel duobus, vel pluribus, viris idoneis, c. in causis. 30. c.
cum in jure. 33. c. cum in veteri. 52. eod. sive de collegio, d. in causis. d. c.
cum in jure. d. c. cum in veteri. sive extra Collegium; *d. c. causam.* ab
 omnibus qui jus eligendi habent; *Abb. in d. c. quia propter. §. vel saltem.*
num. 2. eod. committitur; qui vice omnium vel loco vacanti prospici-
 ant; vel alios, qui hoc faciant, oligant. *d. c. in causis.*

Electio à majore parte eorum, in quos compromissum, cele-
 brata, & mandati forma ad unguent, ut fieri debet, servata, electus re-
 cusari non potest. *c. cum dilectus. 32. ubi Abb. eod.*

Ita tamen se *Compromissum* nemine discrepante; *Abb. in d. c. quia*
propter. §. vel saltem. & ante Electionem sit factum; post factum in præ-
 judicium Electi, laudumque secutum non nocebit Electo. *d. c. cum in-*
ter canonicos. 21. eod.

Dixi nemine discrepante; Licet enim in explicandis aliis Collegii negotiis, consensus sufficiat partis majoris; tamen in compromittendo omnium requiritur consensus; aded ut dissensus unus impediatur. *d. c. quia propter. ibi: qui vice omnium. & ibid. Abb.* Nam cum Compromissum sit voluntarium, debet recipi ab omnibus, *juxta regul. quod omnes. de reg. jur. in 6.*

Posunt Compromissarii eligere unum ex seipsis, idque non solum, quando eis hoc conceditur expressè; *d. c. cum in jure. c. fin. de sortileg.* sed etiam quando simpliciter data eis eligendi potestas: *Abb. d. c. cum in jure. num. 4.* Et non tenentur, in facienda electione ullam scrutini servare formam; *d. c. quia propter. §. vel saltem. qua dictio indicat formam compromissi esse subsidiariam, & ibi Gloss. & Panorm. & Dd. nisi, si Compromissarii plures, quod per unum pronuntianda est communis Electio, per verba numeri singularis.*

Si Capitulum, intendens Compromissarii facere gratiam, dederit eis potestatem, non potest, etiam re integrâ, revocare eam, cum sit quædam donatio: *l. si ve emancipatis. 17. C. de donation. sin simpliciter negotium provisionis expedire intendebat, potest revocare re integra, ad instar mandati, non si res deliit esse integra. d. c. in causis. & ibi Gloss. in verb. cum res non esset. & ibid. Joan. Andr. num. 34. & 38. Panorm. num. 11. & 12.* Licet hoc, soluto interesse, in profanis sit licitum, *l. si pecuniam. §. ff. de condict. caus. data.* Quia spiritualia veram non recipiunt æstimationem. *c. coram. & ibi Gloss. in verb. absq. literis. de offic. & potest. deleg.*

Compromissario, etiam si sit donatarius, *Franc. post Joan. Andr. in c. si Compromissarius. 37. post num. 3. vers. & dicit hic. Joan. Andr. de elect. in 6.* eligere intra tempus statutum negligente, providendi potestas devolvitur ad Superiorem, sibi que imputent Compromittentes: *d. c. si compromissarius. 37. in princ.*

Si is eligat, sive scienter, sive ignoranter, indignum, cum suo functus sit officio, potestas eligendi revertitur liberè ad Compromittentes, etiam si sint plures Compromissarii, & major pars indignum eligat scienter, & minor eligat dignum. *Joann. Andr. in d. c. si Compromissarius. num. 1. & ibid. Gemin. num. 4. Butr. num. 3.* Nisi Compromissarii

ratam habuerint electionem talem: Quod & obtinet, cum electus idoneus, sed consentire nolit. *d. c. si Compromissarius. §. 1.*

59 Accedit aliquando formulæ Compromissi formula Scrutinii, seu Scrutinium, ut & supra *tit. de Electione Papæ* diximus. Denominatio tamen manet Compromissi.

Quam formulam meliorem opinatur Glossa; *in c. cum expediat. 29. hic.* eò quod Canonici jus suum eligendi liberum transferre nolint per Compromissum in alium; grave verò sit procedere per solum Scrutinium; neque eam sequi formam possint omnes.

In qua forma composita, Compromissi verba concipiuntur ita, ut Compromissarii eligere teneantur eum, *in quem consenserit major & sanior Capituli pars;* nec enim dicitur ibi major eligentium pars, sed capituli. Nam si ex quindecim Canonicis vel Collegiatis de Capitulo sex suffragia scrutinii pro eligendo uno dent, quinque pro altero: tres pro alio: unus pro alio: Compromissarii eligere non possunt eum, in quem consenserunt sex, quanquam hi in suo electo majorem faciant numerum; quam alii in suis: quia sex non sunt Capituli pars major. *Petr. Gregor. d. loc. cap. 3. num. 4.*

Quare & à Compromissi forma rejicitur, si alium eligendi concedatur facultas à Capitulo; hoc modo; ut ipsi *sigillatim & secreto singulorum de Capitulo votis exquisitis, & in scripta redactis,* eligat illum, in quem, comparatione minorum partium, plures consentiunt de Capitulo. *c. si cui. 23. de elect. in 6.*

Probatum tamen hæc compromissi forma, ut *Compromissarius teneatur ante Electionem tractare cum aliquibus, & ab ipsis accipere consilium;* quæ data, si non servetur, erit electio nulla. *c. cum olim. 7. de arbitris.*

60 Per *Inspirationem* fit Electio, cum simul omnes Electores, quasi divino commoti impulsu, statim, nullo præcedente tractatu, in unius electionem consentiunt. *d. c. quia propter. 42. de elect.*

61 Quidam subtilius distinguunt inter Electionem per *Inspirationem* & per *quasi Inspirationem* Spiritus Sancti.

Illam appellant, quando quis elegitur à DEO: Quæ admodum fertur electus D. Nicolaus ex Laico in Episcopum; B. Severus assumptus ex lanificio in Archi-Episcopum; D. Ambrosius ex catechumeno non

no non

no nondum baptizatus in Prælatum. *c. statumus. §. his omnibus. dist. 6. r.*

Hanc fieri probant, modo supra relato à Nobis. Sic Apostolorum tempore electi Diaconi: *Actor. 6.* ab Apostolis Paulus & Barnabas, Silas & Judas, *Actor. 15.*

Hæc ut valeat, necesse, ut absque vitio Simoniz, conspirationis, conjurationis, requisitionis, vel consensus extra Capitulum habiti, processerit. *Dd. in d. c. quia propter & c. cum post petitam. eod.*

Facta Electione per has vias *compromissi & inspirationis*, & publicatio, & gratiarum actio, & inthronizatio, adjici solent, & communia sunt illis quæ in personis eligentium, electorum, & legitima absentium congregatione requiri notavimus.

TITULUS VII.

De Postulatione.

SUMMARIÆ.

1. Postulatio quomodo accipiatur in fure.	10. Fieri debet postulatio per verbum Postulo.
2. Postulatio quid.	11. Quid si non?
3. Quotuplex.	12. Circa Postulationis admissionem qua consideranda.
4. In solemnibus qua consideranda.	13. Postulationis admissæ quis effectus.
5. Circa personas.	14. Non solemnibus postulatio qua.
6. Formam.	15. Nominatio qua.
7. Quæ ejus requisita.	16. Quotuplex.
8. Quid si postulatio concurrat cum Electione.	
9. Postulationis factæ admissio Superioris nititur	